СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 144. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 25-го червня 1941. No. 144. Jersey City, N. J., Wednesday, June 25, 1941 VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ДАЄС ПРО НЕБЕЗПЕКУ КОМУНІЗМУ В АМЕРИЦІ

ОРЕНДЖ (Тексас). — Голова дослідного конґресового комітету підривних елементів, Мартин Даєс, заявив, що німецько-советська війна може принести для Америки, під ідеольоґічним оглядом, великі небезпеки. Гітлер поконає Совети за 30 днів, казав Даєс. Але наслідки цеї війни в Америці залишаться надалі. Бо внаслідок цеї війни комуністи в Америці знов піднесуть голову. Багато з них, що вже почали усуватись від комунізму внаслідок союзу Гітлера зо Сталіном, тепер знов повернуться до комунізму і зачнуть його тут ширити зо зновленою енерґією. Американські інституції, ріжні юнії, виховні й адміністративні чинники, знов зачнуть наповнюватись аґентами Москви, для яких найвищим інтересом є інтерес Москви, а не інтерес Америки. Маючи за собою репутацію протинацістичних борців вони зачнуть знов добиватись до провідних верхів і звідтам ідеольоґічно розкладати Америку. Клопіт в тім, казав Даєс, що Америка ще не здає собі з цього якслід справи.

КОМУНІСТИ ГОТУЮТЬСЯ З ПОМОЧЮ МОСКВІ.

НЮ ЙОРК.—Червоні американські лідери скликають наради ширшої екзекутиви американської комуністичної партії. Як вони заздалегідь заповідають, вони приймуть рішення, яке буде гостро осуджувати страйки в оборонній промислі, бо тепер ті страйки посередньо будуть шкодити Москві. Отож це треба тепер припинити. Правдоподібно, ті комуністичні лідери ухвалять іншу резолюцію, яка буде накликати Америку до скорого вступлення Америки до війни, щоб рятувати Совети.

НЕ ХОЧУТЬ ЧЕРВОНИХ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська орґанізація „боротьба за волю", яка поставила собі за завдання поширення думки серед широкого американського загалу, що ми вже у війні, тому треба з цього витягнути висновки і поводитись так, як воєнному краєви належиться, рішила до свого лона не приймати ніяких комуністів. Бо комуністи з миролюбців нагло перекинулись в мілітаристів тому, що в небезпеці знайшлись Совєти. Інтереси Америки, чи інтереси світової демократії, їх не обходять. А згадана орґанізація має на увазі виключно інтереси Америки і з тих то мотивів вона була за вступлення до війни. „Ми боремося за свободу, проти всіх тоталітарних режімів", заявили представники цеї орґанізації. Ми за війну, яка поширилаб по світі демократію, а не обмежилаб її"

НАЦІ МУСЯТЬ РОЗБИТИ СОВЄТИ ЗА 90 ДНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Мілітарні знавці говорять, що німецькі війська мусять розбити Совєти впродовж 90 днів, інакше грозить їм на широких советських територіях велика небезпека. Ті самі знавці водночас стверджують, що після всякої правдоподібности німецькі війська в тім часі таки розібють Совєти. Бо Совєти слабі, їх армія немічна, не має належного озброєння, а також не має доброго командного складу. Внаслідок „чисток" Сталін вистріляв найкращих старшин. Ті знавці також кажуть, що коли німці не поспішать з окупацією України, то вони зазнають великої втрати в збіжевих зборах. Бо збіжжя тоді буде зібране з піль і його можна буде легко знищити. Тепер збіжжя ще зелене і його не можна спалити.

ЗАЯВА ГОЛОВИ КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК.—Михайло Пізнак, голова центрального комітету українських орґанізацій в Ню Йорку, перед репортером „Ню Йорк Гералд Трибюн" заявив, що українці є проти всяких панувань на їх землях, себто вони є так само проти німецької влади, як і проти советської. Вони хочуть самостійности, а не чужого панування. Ту заяву помістила 24. червня ц. р. згадана ґазета.

ЗАБОРОНА ІТАЛІЙЦЯМ ВИЇЗДИТИ З АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд заборонив італійським громадянам виїздити з Америки. Цей розпорядок часовий і він має за завдання приготовити урядовий апарат, який перед виїздом кожного італійця, та іншого чужого громадянина, ствердив би, чи даний громадянин не бере зо собою з Америки більше грошей, ніж йому потрібно на саму подорож.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

ВАШИНҐТОН.—Конґресмен Боґс вніс перед конґресовою палатою представників законопроєкт, на основі якого можна булоб вичистити всі юнії, виховні чинники, та адміністрацію з комуністів, націстів, фашистів та всіх інших підривних елементів.

АМЕРИКАНСЬКА ОФІЦІЙНА ПОЛІТИКА ТАВРУЄ В ЗАСАДІ КОМУНІЗМ, ХОЧ НЕ ВИКЛЮЧАЄ МІЛІТАРНОЇ ПОМОЧИ СОВЄТАМ В ЇХ ВІЙНІ З НІМЕЧЧИНОЮ

Підсекретар стейту, Сомнер Велес, видав офіційну заяву в імені американського уряду, відносно Совєтів і їх війни з Німеччиною. Сомнер Велес заявив, що Америка далі буде виступати проти науки комунізму і проти впровадження комунізму в Америці, чи в іншій частині світу. Бо Америка стоїть на засаді, що люди повинні мати свободу ділання, зокрема свободу віри. А це заборонене в Совєтах і в Німеччині.

Відносно помочи Совєтам з боку Америки, на основі „ліз-ленд" закону, то Велес радив всім дотичним людям, щоб не запускались в ріжні спекулятивні висновки. Бо, казав Велес, навіть президент, запитаний в цю хвилю, не знав би, що на це відповісти. Згаданий закон дозволяє дати і Совєтам поміч. Бо коли його ухвалювали в конґресі, а деякі конґресмени хотіли вставити виразну заборону такої помочи Совєтам, то більшість конґресменів спротивилась цій поправці. Значить, з законного боку не буде ніяких перешкод, щоб помогти і Совєтам. Дехто в поважних колах є такої думки, що Совєти дійсно таку поміч з Америки дістануть. Велес в своїй заяві підкреслив, що найбільшою небезпекою для західньої півкулі є не Совєти, тільки Німеччина.

„ХАЙ БЮТЬСЯ ДО ЗАГИНУ"

В конґресових колах сенатори з ізоляціоністичного табору висказували свої думки на цю війну націстів з большевиками. Сенатор Кларк заявив, що це дуже добра новина і Америка повинна помагати тій стороні, котра починає програвати. Коли будуть Совєти програвати, треба їм помогти. Колиб Німеччина програвала, треба Німеччині помогти. Треба ту війну продовжити якнайдовше, щоб оба зненавиджені режіми висилились так, щоб провалились. А з цього буде усім користь. Хай тепер диктатори кервавляться в боротьбі, подібно, як це плянував Сталін для демократичних країв.

ПРОСЯТЬ ДАЄСА ПОМОЧИ

Арґентинський парляментарний комітет, який взявся до розсліду підривних елементів на взір американського комітету Даєса, звернувся до Даєса, щоб той дав їм інформації про діяльність підривних елементів на терені Арґентини. Комітет Даєса відразу вислав арґентинському комітетови потрібні інформації, які відносяться до діяльности комуністів, націстів й фашистів в полудневій Америці.

БЕРЛІН І МОСКВА ГОЛОСЯТЬ ПРО „ПОВНІ ПЕРЕМОГИ"

Перші воєнні звідомлення про німецько-советську війну подають такі відомости, що себе взаїмно виключають. Совєти оголошують, що німецькі війська вдерлись тільки в двох незначних місцях та заняли Берестя Литовське, а всюди інде зістали відбиті й понесли великі втрати. Між іншим Совєти подають, що вже забрали 5,000 німецьких полонених. В перших двох днях, як подають советські звідомлення, знищено 127 німецьких літаків і 300 німецьких повзів. Знову Брукс Пітерс доносить з Берліна, що вся німецька преса подає тільки про німецькі успіхи. Про ті успіхи говорила навіть німецька начальна команда, хоч вона звичайно досі такого не робила, головно в початкових фазах війни. Та офіційно німці назагал багато не говорять. Зате дуже багато говориться через радіо про „фронт, що сягає на 2,000 миль", та про те, як німецькі війська знищили в першім дні боротьби 1,200 советських літаків. Звідомлення з Берна, столиці Швайцарії, доносять, що німецькі війська посунулись найдалі в глиб Совєтів на лінії каналу Дніпро-Буг.

БРИТАНІЯ ДАЛІ НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ

Німецька пропаґанда передає, що Німеччина не воює „з московським народом", а тільки з большевизмом і советським урядом, що „зраджував Німеччину". При тому зазначує, що не зважаючи на те, що станеться в Росії, властивим і найбільшим ворогом Німеччини є — Велика Британія.

ВИРЯТУВАНІ.—Частина залоги й пасажирів американського корабля „Робина Мура", котрих підняв з океану бразилійський корабель „Осоріо", як вони були на морю в рятунковім човні майже 19 днів. „Робина Мура" розбили торпедою німці з підводного човна. Світлину привіз до Вашинґтону Верджил Сендерсон, машиніст „Робина Мура".

ҐЕН. СІКОРСКІ ПРОСТЯГАЄ СТАЛІНОВИ РУКУ ДО ЗГОДИ

ЛОНДОН. — Щоб не робити британському урядови ніякого клопоту в його новій політиці ближення до СССР, польський уряд на вигнанню відбув наради, по яких ґен. Сікорскі, польський премієр, заявив, що не зважаючи на те, що Росія і Німеччина пішли проти Польщі війною, польський уряд готов тепер згодитись з СССР. Сікорскі тільки бажав би, щоб тепер Совєти наново визнали договір з 1921 року, заключений в Ризі, яким вони визнали Польщу, та щоб випустили на волю польських полонених, що їх держать на Сибірі, як теж, щоб дозволили організувати польське військо на тих землях, що є під Совєтами, на те, щоб те військо воювало з Німеччиною.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПОВОРОТ БІЛОҐВАРДІЙЦІВ.

ШАНҐГАЙ. — Доґлес Робертсон подає з Шанґгаю, що німецькі радіові стації звертаються до прихильників царської Росії з візванням стати по боці Німеччини в боротьбі з большевизмом. Радіо заповідає, що націстівський уряд годиться віддати Росію під владу Романових. Царем мав би стати Володимир Романов, син великого князя Кирила. Далі кажеться, що Німеччина віддалаб Росії давні землі, а держалаб під собою тільки Україну.

БІЛОҐВАРДІЙЦІ МОЛЯТЬСЯ ЗА ГІТЛЄРА.

ІНСТАНБУЛ. — В російських церквах відправляють спеціяльні молебні, підчас яких благають Господа допомогти Німеччині перемогти Совєти. Та це відноситься до церков, що є в руках білоґвардійців, подає кореспондент „Ню Йорк Таймс".

ЛЬВІВ ЗАНЯТИЙ НІМЦЯМИ.

ВІШІ. — Таке передає Асошіейтед Прес як відомість з осідку французького уряду в Віші. Також кажеться, що німецькі війська, перейшовши Буг біля Кристинополя, посува[illegible]

МАДЯРЩИНА „В ОБОРОНІ ХРИСТІЯНСТВА".

БУДАПЕШТ. — Мадярський уряд зірвав дипльоматичні зносини з СССР. Сказано, що Мадярщина завжди була „оборонцем християнства і християнської цивілізації". В парляменті мав заявити свою „льояльність" теж і представник „Підкарпатскої Руси".

ПРОТИ „КРОВОЖАДНИХ ПСІВ ГІТЛЄРА".

МОСКВА. — Ось так тепер говориться через советські радія і так пишеться в советській пресі. Так теж говориться на масових мітинґах, коли взивається до оборони Росії перед Німеччиною. Також взновлено давну кампанію проти „фашистів", про яку вже забуто через „приязнь" Сталіна з Гітлєром і Мусолінієм. Всюди тепер виринули знову давні проти-фашистські кличі.

„НАЦІСТІВСЬКІ БАНДИТИ НЕ СТАНУТЬ НА РУССКІЙ ЗЕМЛІ".

МОСКВА. — Такими і тим подібними словами взиває советський уряд робітників і селян СССР стати в обороні батьківщини. Кажеться, що 200 міліонів советських людей завдадуть смертельний удар Гітлєрови. У відозві до війська кажеться: „Гітлєр зачав війну, а Сталін її закінчить!"; „це війна за визволення поневоленої Европи". Тас, советська пресова аґенція, подає постійно про масові віча робітників, підчас яких ухвалюються резолюції за повну допомогу урядови в боротьбі з Гітлєром. Кажеться завжди про Гітлєра і тих, що є при владі, а поминається німецький нарід.

ФІНЛЯНДІЯ ОСТАЄ НЕВТРАЛЬНОЮ.

ЛОНДОН. — В Анґлії погоджуються наразі з тим, що Фінляндія держиться невтрально. Це є факт, що її військо не бере участи в боротьбі, а воюють тільки німецькі відділи, що є в Фінляндії. Вона була заатакована советськими літаками, але тепер Совєти залишать її мабуть в спокою.

ВАЙНЕНТ У МАЙСЬКОГО.

ЛОНДОН. — Джан Вайнент, американський амбасадор, що щойно вернув з Вашинґтону до Лондону, мав негайне побачення з советським амбасадором Іваном Майським. Роберт Пост подає, що відношення Злучених Держав до СССР буде правдоподібно таке, як і Великої Британії. Тільки ще тяжко означити, чи це буде „співпраця" чи „союз". Щодо цього ще нема ясної думки, бо та справа буде ще обговорена в британськім парляменті. Там і буде вияснена „тайна" втечі Геса з Німеччини. Але те, що американський амбасадор поспішився так скоро бачити советського амбасадора, є доказом, що тут іде про негайну і надзвичайно важну справу, що потягне за собою далеко сягаючі наслідки.

БУНТИ В БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВАХ.

ГЕЛЬСИНКІ. — Литовське радіо передало, що вибухло протисоветське повстання в Литві, та що таке саме діється теж в Латвії й Естонії. Та тяжко це справдити. В Литві має вже бути проклямована давня република, якої премієром став Казис Скірпа, а ґен. Стасис Растікіс мав стати міністром оборони. Подібне мав проголосити давній литовський уряд, що не є на вигнанню. Це мало бути проголошене з німецької радіової стації в Кенігсберзі. А мав говорити Карл Ульманіс, бувший президент Латвії, вихований в Америці.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед виходом числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в суботи (з англійською частиною):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

ПОЦІЛУВАЛИСЯ Й ПОГРИЗЛИСЯ

Дня 23. серпня 1939. року заскочили Гітлер і Сталін зовсім непідготований світ заявою про заключення так званого пакту неагресії, себто взаїмного зобовязання, що один одного не буде зачіпати. В місяць пізніше Росія й Німеччина підписали договір приязни. Заки минули два роки з того часу, Німеччина заатакувала Росію без виповідження війни.

Як через рік з верхом після заключення договору приязни йшли взаїмні запевнення спільности інтересів, як союзники обмінювалися ріжними візитами, взаїмними уступствами, розділами сфери інтересів, так тепер Гітлер клеймує Сталіна найгіршими словами, на які його в визиванки багата мова здібна, а Сталін відвдячується йому рівним за гарне. Основна ціль цих закидів виправдати перед світом зірвання приязних відносин і починання воєнних кроків. Німецький уряд старається переконати світ, що російський уряд це банда віроломників, що робить угоду нещиро, з наміром згори, щоб її не додержати, щоб її зломити, як лише з цього вийде користь. Сталін знову закидає Гітлерові, що цей закид це одна велика брехня, що Росія хотіла угоду чесно виконувати й виконувала; тим самим Сталін робить Гітлерові закид, що це він є віроломний союзник, що це в він не думав угоди виконувати й заздалегіть підготовлявся й до зломання угоди й до зложення вини за зломання на свого союзника.

Властиво світ не потребує розсуджувати, хто в цьому випадку має слушність, хто говорить правду, а хто бреше. Світ може тепер з повною щирістю признати кожному з диктаторів правду: коли Гітлер називає Сталіна дволичним і перфідним союзником, [illegible] більше не стрічалися. [illegible] їх ріжних, бо пережив з [illegible] і перфідним союзником, то й він має правду. Одначе й один і другий бреше, коли він себе представляє безвинною жертвою віроломности свого союзника.

Власне коли на справу поглянути не зо становища моралі, але зо становища цеї політики, то війна між Сталіном і Гітлером є найбільшим ударом для цеї безморальної політики. Подавши руку Сталінові, Гітлер пішов у розріз зо своїми консеквентно повторюваними деклараціями; зробив він усе те, щоб не мати двох фронтів, щоб мати плечі, свобідні від нападу. Наслідки його політики такі, що він нині якраз має це, що він усе хотів уникнути: війну на двох фронтах. І Сталін, замирившися з Гітлером, котрого він усе проголошував своїм найбільшим ворогом, думав нацькувати проти себе Німеччину й Англію, щоб з цього добити користи для Росії. Та нині власне Росія кервавиться не менше, як Англія.

Розуміє це ввесь світ. І коли нині робиться ріжницю між Сталіном і Гітлером, то хіба тому, що будьщобудь Гітлер у даному випадку був напасником, що Гітлер починав війну, якої Сталін починати не був би важився.

ЗАВАЖИТЬ У МНОГОМУ ТУРЕЧЧИНА

Війна Німеччини з СССР втягає теперішній світовий конфлікт у нову фазу. Ще навіть годі передбачити всі наслідки цеї великої події. Але коли зважити, що тут іде головно про те, щоб Німеччина промостила собі дальший шлях до боротьби з Великою Британією, то відразу пізнаємо, що той шлях веде через Україну, Кавказ, Іран і Ірак до сутички з Британськими силами в Сирії й над Суезьким каналом. Очевидно, що тут не іде нам про сирівці і нафту, про які думає Німеччина, а тільки про німецькі воєнні пляни. А з того боку є одна держава, якої становище заважуватиме щодо цього: є нею Туреччина. Вона заключила тепер договір з Німеччиною Але вона теж є в приязни з Британією. Чи довго вона зможе вдержати в такім положенню? Конфлік Москви з Берліном вказує ясно, що не зможе.

Застрашила німецька дипльоматія.

Якщо Туреччина не перейшла досі цілком на сторону Великої Британії, то це може завдячити Німеччина своїй дипльоматії. Так пише Р. А. Дейвис в „Сетордей Найт".

Як це діялось?

Дня 26. лютого за стараннями німецького амбасадора до Туреччини Франца фон Папена урядовці турецького уряду в Анкарі бачили спеціяльно для них улаштоване висвітлювання видимої фільми, що яскраво малює німецьку інвазію до Польщі, Бельгії і Франції. Її показувано в інших містах й інших краях. Нортежці бачили її і втратили свою свободу. Румуни теж це бачили, заки їх край окупувала Німеччина. Також [illegible] ський кабінет міністрів мав нагоду придивитись цій фільмі, а тоді Болгарія піддалась. Тепер прийшла черга на Туреччину. Вплив цеї фільми не завів і тут надій німецької дипльоматії. У три дні після представлення цеї фільми в Анкарі, націвські війська почали вступати на болгарську територію. Дня 1. березня перші німецькі відділи станули на турецько-болгарській границі. Націвські повзи почали котитись по гостинцях, що ведуть до Дарданелів. Націвські аероплянн прилетіли і осіли в болгарських повітряних пристанях з їхніми пропелерами зверненими на схід і південь. В Анкарі націвська інвазія до Болгарії викликала сильне недовір'я. Почала наближатись кульмінаційна точка дипльоматичної боротьби між Британією і Німеччиною. Туреччина була змушена скоро надуматись і рішитись про свій дальший курс політики, підчас коли націвські війська були лиш 20 миль від Дарданель. Уже тоді було повно доказів, що Туреччина буде старатись не датися ніяким чином втягнути в війну, та буде лише боротись в обороні ненарушимости своїх границь. Підставою до такого думання були писання одного з первоурядних турецьких журналістів Гусаїна Каїд Ялщіна в часописі „Єні Сагаб", якого передовиці вся світова преса вважала півуряддовим толкуванням турецької політики. Несподівно 9. березня часопис „Єні Сагаб" зістав припинений у своїм виданництві на один день за одну пробритійську передовицю Ялщіна. Сталося це на домагання німецького амбасадора. У кілька днів пізніше, по невдалім атентаті на життя британського посла до Болгарії Джорджа Рендела, завішено хвилево шість інших часописів за те, що занадто отверто писали, що німці є замішані в атентаті на життя амбасадора Рендела. Водночас уряд несподівано відложив видачу закону, що підготовляв мобілізацію цілого публичного транспорту для перевозу висівших на турецькій землі британських військ. Знаменною була ще й оповістка, що контрольована націстами Румунія згодилась вислати Туреччині 160,000 тон нафти. На це ледви би дозволили націсти, коли би були певні, що тої нафти Туреччина вжиє проти них. Що опінія уряду в Анкарі ступнево мінялась, свідчить і це, що 12. січня б. р. „Ню Йорк Таймс" писав, що високий турецький урядовець сказав представникови Злученої Преси, що Туреччина видасть війну, якщо німецькі війська перейдуть з Румунії до Болгарії. Тимчасом Туреччина нічого не зробила, коли це сталося. Рік тому турецький міністер закордонних справ сказав визначному американському журналістови, що Туреччина піде до війни, як Італія розпічне війну, або якщо котрийсь член балканської антанти буде заатакований. Хоч це сталося з Румунією і Грецією, одначе Туреччина війни не розпочала.

Все це дається пояснити тим, що в останніх кількох місяцях у турецьких політичних життї беруть постійно верх ті сили, що сприяють цілковитому невтручуванню Туреччини в війну, з виїмком безпосереднього нападу на цей край. Також не є виключене, що й зовнішні впливи є відповідаль за цю турецьку політику. Є тут без сумніву вплив Совєтського Союзу, що від початку війни старається всіми силами здержати Туреччину від прилучення до союзу з котроюсь з тих потуг, що з собою воюють. Ціллю Совєтів є удержати мир на Чорнім морі так довго, як довго буде це можливе.

Підписання турецько-болгарського договору на початку лютого б. р. було другим рішучим доказом, що на Балкані деякі справи обертаються в некорисіть В. Британії. У переважній части дипльоматичних кол цей договір толковано як удар для британської політики на Близькім Сході. Хоч Анкара і Лондон заперечили це, то самі відвідини А. Ідена і сер Джана Дила були признанням, що Британія уважає за конечне направку своїх взаємин з Туреччиною.

Відвідини Ідена в Анкарі були мистецьким дипльоматичним поступком. Розмови сер Джана Дила з турецькими військовими провідниками, були доказом, що Туреччина полишиться на приятельській стопі з Британією. „Червона Звізда", орган червоної армії, пишучи з нагоди тих відвидин, висказала надію, що Туреччина піде правдоподібно до війни, одначе додала значучо, що розговори англійсько-турецького воєнного штабу „не заключено в такий спосіб, як собі цього Лондон бажав". „Полоса забезпечення", про яку говорив турецький міністер закордонних справ Саракоглю, як видно з наступивших подій, не включає Болгарії, ані теж не включає Греції або Югославії, хоч деякі часописи твердили, що Туреччина піде до війни, якщоб Югославія схотіла була ставити опір Німеччині. Як тепер багато обсерваторів признає, [illegible] розуміння щодо всіх точок" між Братанією і Туреччиною включає згоду на те, що для Туреччини, як союзниці Британії, буде найліпше, якнайдовше полишитись невтральною і не тратити сили на окрилення Німеччини.

Який буде кінець?

Туреччина одначе не вірить мировим запевненням Гітлера. Що дальше наступить залежить від Гітлера. Поза границями лежать пребагаті в нафту поля в Мозуль і Перзький залив. Через територію Туреччини веде одна з двох головних доріг до Суезького каналу. Невтральність Туреччини є наразі догідною для Німеччини, особливо тепер. Але як буде далі?

ВІД ПОЛІТИКИ ДО ГОСПОДАРСТВА

(Надіслане з Женеви, Швайцарія. Стаття була писана два місяці тому).

Volinski

Коли пишуться ті стрічки, не знати певно, скільки є правди у всіх тих погосках, що зачинають кружляти довкола Совєтів і Німеччини. Та щоб не сталось, воно не зміняє того, до чого дійшли Совєти, піддавшись цілковито під диктат Берліна. Отже приходиться ствердити, що Совєти перестали відгравати в міжнародному політичному світі всяку ролю. Вони вправді „здобули значні території, як теж збільшили населення в світовому розумінню.

Ні теж не видно в них якихсь нових гасел, якихсь думок у справі „нової Европи". Мабуть тому, що Совєти не дають нічого нового, наказують вивчувати старе. Ось тому й наказано вчити „Короткий курс історії комуністичної партії". А мають це вивчити головно закордонні комуністи, а також „безпартійні".

Тяжко думати, щоб Кремль не відчував тої смішної ролі, яку йому приходиться відгравати, приглядаючись тому, як Гітлер далі наступає, як забирає Югославію, Грецію і мало що не перебирає контролі над входом до Чорного моря. А коли Сталін збуватиме те все далі мовчанкою, то чи це не доведе до цілковитого політичного занепаду СССР?

Бо коли приглянемось англійсько-саксонським державам, то побачимо, що вони ведуть весь час послідовну політику. Вони реагують на кожний крок держав „осі", а теж і на ріжні потягнення інших держав, якщо ті потягнення зачіпають їхні інтереси. Таке саме повинен би робити теж і московський уряд. Це таке льоґічне, що не можливо, щоб цього не добачували самі совєтські провідники, армія чи навіть звичайні люде. І Кремль це теж знає і тому саме хоче повернути справи в інший бік, в сторону господарських „реформ", що є навіть доконче потрібне ще й тому, що, як видно, Німеччина натискає. Значить, хоче тягнути з Совєтів більші користи.

Та зворіт від політики до господарства відбувається тим тяжче, і дає тим гірші висліди, що переводиться його „працею" тогож самого партійного і совєтського, наскрізь бюрократичного, апарату, який від самого початку совєтського „Союзу" вимуштровувано на майже виключно большевицьку політичну роботу. Для політичної і „громадської" роботи (яку окремо і добре оплачувалось, партійних робітників і службовців звільнювалося від поточної фахової праці і деморалізувалося їх таким чином до останньої міри. Всі „відпустки" цього роду тепер заборонено, і „кермування" працею промислових і рільних підприємств від партійців жадається задурно. Як воно виглядає, можна собі дуже легко уявити. Зводиться це „кермування" фактично до контролі безмежно збільшеного визиску в промислових і колхозних підприємствах, якому противляться часом навіть самі директори, примушені до цього пасивним чи й більш чи менш чинним спротивом робітництва, особливо в чужонаціональних частинах СССР.

„Кермування" дуже численних обкомів, райкомів, горкомів, фабрикомів та комсомольців, осоавіяхімовців і членів інших „громадських" організацій в промислі і сільським господарстві виявляються головно у втручанні нахабних, некультурних і головно ненаситних партійних і „непартійних" большевиків до роботи підприємств кождого роду, що провадить до нечислимих конфліктів з „необмеженою, одноособною" владою директорів відвічальних за виконання „плянів". Від цього „кермування" відкуплюються і відплачуються директори більшими чи меншими, в залежности від обставин, хабарами в грошах чи натуральній данині. Кождеж поважнійше збільшення визиску відбувається в супроводі збільшеного спротиву робітництва і збільшення числа „керманичів" галапасів, які поважну частину видушеного зиску пожирають. Кріпацька праця колхозників, наприклад, при будованні шляхів на Україні спричинила появу „товариств сприяння будові шляхів", себто зграй поганичів нещасливих колхозників, що разом з жінками і старшими дітьми мусять поза своїми колхозними роботами виконувати задурно й ці найтяжчі праці. Недурно ці нові „канальські" роботи іменуються „всенародним рухом, що розгортається все ширше".

Нічим іншим фактично як збільшенням визиску робітництва не є й так званий „рух ощадности і господарности" знов-же таки поміж тими самими партійними і „непартійними" большевиками. Він охоплює найріжнороднійші чинности від звичайного намаган-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛЯН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(15)

Гануся страх рада, що вже не потребує ховатися, може всьому приглянутися досхочу. Все її тішить, усе дивує — і тут інші, і поля розлогіші, і річки плинуть інакше, і пташки співають краще. Це вперве вона в такій великій дорозі, досі тільки по селах біля Львова бувала. І що то там за гори на краю неба? І яке це місто видко, як воно називається? Чий це палац там на горбочку, якого пана? А ріка тут глибока? Хто побудував той замок із високою баштою, як туди зайти, чи можна оглянути? Все їй Дмитро пояснює, а ще більше Олекса — нераз і не десять разів він цю дорогу переїхав.

Старий фірман, і краю довкола знає, і людей по дорозі. Переїздять селом, він „помагайбі" кличе й по імени називає: „Як ся маєте, дядьку Семене, Гавриле, Іване"; відклоніються йому, руками махають, сміються. Часом ще якесь слівце кине, щось нагадає з минулого, — притакують, головами кивають. Або руками розводять, до неба очі підносять, безнадійно похиляються. З одного слова або й без слів порозуміються про свою радість, чи горе.

Під коршмою старий жид сидить, купецький валці приглядається, — побачив нашого фірмана напереді, паном Олексою його величає, питається, куди дорога веде, припрошує на чарку поступити. Підсміхається Олекса, батогом перед себе показує — не можна часу гаяти.

І горді панські гайдуки Олексу знають, прихильно його здоровлять, — якісь то він з ними знайомости має. Часом минає табор панський повіз, четверною запряжений, як вітер біжать коні; у повозі грубий шляхтич розперся, очі на купецькі вози витріщує: „А, це ви, Олексо!", кричить, але вже шпаркі коні понесли його далеко.

Всюди знайомих має старий Олекса, і між панами, й між фірманами, й по селах, і по містечках, і по коршмах, і в заїздах, куди тільки людний купецький шлях проходить.

Коло полудня табор пристав у лісі, при господі, що називалася „Охота". Це не якенебудь мала коршомка, а великий зїзд, цілий фільварок. Сама господа — просторий, мурований будинок, де можна помістити пів сотні людей і десять пар коней. Широка, подвійна брама веде до широких сіней. Наліво була велика гостинниця, кімнати на нічліг для гостей, кухня, комора і всякі господарські сховки. Направо величезна стайня з жолобами для подорожних коней, вигідна возівня, склад сіна, вівса, соломи. Все містилося під одним дахом у великім будинку. А ще на поверсі були менші кімнати для гостей та ріжні закутини, що їх призначення знав тільки сам господар. Господа була в пустій околиці, далеко від людських осель, алеж при шляху, де вже був рух. Подорожні залюбки ставали тут на нічліг: чи великий пан зі службою, чи табор купців, чи військо в поході. — всі могли знайти тут вигідне пристановище, пашу для коней, а з харчів, хто що забажав. При заїзді була широка садиба зі стайнями, оборами, кошарами; порикували здоровенні корови, блеяли вівці, відзивалися гуси, качки, кури, — ціле велике господарство, а все для потреб гостей. Як зїхала було часом велика валка подорожніх, коршмар мав мав тільки до діла, що рівати хліба, дріб, пекти щоскоро. Була при заїзді і своя пасіка, й медоварня, й невеличкий бровар, усякі напитки вироблювали на місці.

Нашим купцям уже покінчилися домашні запаси, поступили до заїзду підкріпитися. Пішов і Дмитро з Ганусею зїсти дещо теплого й показати сестрі великий заїзд, такого вона ще не бачила. Але не дуже розщедрювалися в коршмі львовяни, — пополіи ощадно, пили ще менше. Шлях перед ними ще далекий, і в гаманцях не дуже то подзвоноє. Аж як вертатимуться, як зароблять — обіцювали собі.

Гануся оглянула кімнати, подивилася на великі жолоби в стайні, заглянула на подвіря, де служничка сипала зерно цілій хмарі крилатої животини, і вернулася до табору. Нагадала собі, що має куховарити, — але на полуденок вогню не розкладали, то й обійшлося без неї. Фірмани відпочивали в тіні під деревами, коні паслися над потоком. Гануся пійшла під ліс, зірвала кілька осінних квіток, заквітчалася, напилася з джерельця води, приглянулася собі в воді й зітхнула сумно. Весело їй досі було, а тепер чогось сумно. Сіла на пеньку, задумалася.

Недалеко підсвистувала якась пташка. Фють-фють — як гарно! Щаслива собі така пташка, приспівує, веселиться — а людям важко. Фють-фють... Де це вона сидить? Встала Гануся, заглядає. Це трохи далі. Иде обережно, підкрадається, хоче пташку побачити. Десь за тими деревами відзивається. — Фють-фють... Вже ближче. Легенько, поволі підступає, дивиться по гілячках, шукає очима серед листя. Фють-фють — цілком близько. Спіймаю тебе! Заглядає Гануся за дерево: а тут коваль Гордій до неї сміється! І хап її за руки — спіймав пташку!

Видерлася якось, тікає, він за нею. Поміж дерева, поза корчі, між гілячки — біжить задихана, на якесь болото набігла, ні вперед, ні взад. Така мусіла пристати.

— А тепер що буде? — заступив коваль їй дорогу й білими зубами блискає.

Не знає Гануся, що відповісти, — така покірна дивиться на нього. Але ось почувся голос рога, раз і другий. Це знак, що табор у дорогу рушає. Став коваль, надслухує, а Гануся як серна скочила, перебігла біля нього, вперед біжить і сміхом заливається.

Тільки облизався бідний коваль...

(Далі буде).

ГЯЛЬМАР ПРОКОПЕ, фінський посол у Вашингтоні, котрий каже, що Финляндія не мішається до війни між Німеччиною й Росією.

ЯПОНІЯ НЕ МІШАЄТЬСЯ

ТОКІО. — Японія більше думає тепер про „новий порядок в Східній Азії" ніж про те, щоб іти до нової війни, яку зачала Німеччина з СССР, з яким Японія тепер у мирі.

ПРОТОКОЛ З XX. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, що відбулась у Harrisburg, Pa., в днях 12-17 травня (May) 1941 р.

З нагоди річного засідання гол. уряду У. Н. Союзу, яке відбулося в Шікаго, Ілл., влаштовано заходом Окружного Комітету всіх відділів в Шікаго і околиці, 12. березня 45-літній ювилейний концерт. На концерті були приявні всі гол. урядники, а промовляли: гол. предс. п. М. Мурашко, заст. гол. предс. о. Г. Герман, заст. гол. предс. пані М. Малевич, гол. фін. секр.-кас. п. Р. Слободян, гол. рек. секр. п. Д. Галичин і гол. контр. п. Д. Капітула. Ювилейний концерт випав добре при участі коло 2,000 Союзовців і гостей. Підготуванням занялися відділові урядники і я, як предсідник, а гол. контр. п. Р. Смук як секретар Комітету. Усі ми доложили доволі праці, щоб концерт був успішний.

З боку Окружного Комітету вважав я за відповідне скликати в часі річного засідання головного уряду організаційні збори, які відбулися 14. березня. На тих зборах були приявні всі члени екзекутивного комітету У. Н. Союзу і всі говорили в справах Союзових до відділових урядників, що заступали 10 відділів.

Заходом Спортової Дивізії У. Н. Союзу в днях 11—12 березня відбувся бескетбол торнамент, на котрім українська молодь, місцева і позамісцева, змагалася за чемпіонство. Переможці були нагороджені трофеями У. Н. Союзу, Будучи касієром тої дивізії, скажу, що торнамент не був успішний з боку матеріяльного, одначе був успішний з боку морального.

З доручення гол. фін. секр. п. Р. Слободяна, дня 9. червня я полагодив справу посмертної запомоги по бл. п. Марії Микитюк, виплативши її синові Йосифові приналежну квоту.

З нагоди 30-літнього ювилею від. 221, на якім був приявний гол. предс. п. М. Мурашко, скликано в порозумінні з іншими місцевими гол. урядниками організаційні збори 30. жовтня 1939 р. в Гамонд, Інд., для околичних відділів, а 31. жовтня такі самі збори відбулися знов у Шікаго. На одних і других зборах були заступлені майже всі відділи, що були повідомлені, а головним референтом був гол. предс. п. М. Мурашко.

На припоручення гол. екзекутивного комітету У. Н. Союзу, дня 27. січня 1940 р. був я на зборах від. 216 на Вест Пулман, Ілл., щоби провірити справу, чому на річних зборах того відділу не вибрано уряду. По провіренню справи, зарядив я вибір нового уряду, що й зроблено таки в моїй присутности.

З доручення заст. гол. предс. і директора спорту п. Г. Германа, дня 25. червня 1940 р. доручив я чеки на руки секретарів від. 301, 393 і 22, які були призначені на спортову акцію Союзової молоді в Шікаго.

В стейті Ілиной зайшла нова постанова відносно молодечого департаменту, тому то в тій справі загостив до Шікага гол. рек. секр. п. Д. Галичин на те, щоби представити урядникам і членам цю нову постанову, а в тому самому часі відбути також організаційні збори. Збори відбулися дня 16. жовтня 1940 р., одні в північній частині міста, а другі в полудневій частині міста того самого дня. На збори зійшлися всі урядники відділів і багато членів. Зборами проводив я як предсідник Союзового Комітету, а гол. рек. секр. п. Д. Галичин представив всім зібраним нову постанову стейту відносно мол. департаменту, і апелював до урядників й членів, щоби старалися приєднувати більше нових членів до У. Н. Союзу.

Іще від 1933 року існує в Шікаго Окружний Комітет усіх відділів У. Н. Союзу з Шікаго і околиці. У згаданому Комітеті я маю честь бути предсідником. Завдання Окружного Комітету є збирання фондів на будову чи купно Дому У. Н. Союзу в Шікаго. На зібраннях ми радимося також, як побільшувати членство У. Н. Союзу. Заходом Окружного Комітету відбуваються Дні У. Н. Союзу, де Союзова молодь попisується спортовими змаганнями.

В моїй окрузі працював організатор У. Н. Союзу п. Дмитро Білецький, який своєю здібністю і постійною організаційною роботою причинився багато до зросту Союзової родини. Коли він бажав від мене якої помочі щодо організування нових членів, то я все старався йому помогти.

Упродовж чотирьох років я зорганізував 68 нових членів до У. Н. Союзу.

Між мною, членами екзекутивного комітету і всіми гол. урядниками була повна кооперація і гармонійна праця для одної цілі, це є для У. Н. Союзу. Рівнож така сама кооперація була між мною, відділовими урядниками й членами У. Н. Союзу у моїй окрузі.

В народніх справах я завжди брав діяльну участь та використовував кожну нагоду для пропаганди ідеї У. Н. Союзу.

Хай жиє У. Н. Союз! Хай жиє Америка! Хай жиє Україна!

Тарас Шпікула, гол. радний.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, МИКОЛИ ДАВИСКИБИ.

Шановні Делегати й Делегатки 20-тої Конвенції У. Н. Союзу, Світла Конвенціє!

Делегати 19-тої конвенції У. Н. Союзу, яка відбулась у Вашингтоні в травні 1937 р., вибрали мене головним радним У. Н. Союзу. З нагоди 20-тої конвенції я складаю усім Делягатам минулої конвенції щиру подяку за те довіря, яким вони мене наділили, вибираючи мене до головного уряду У. Н. Союзу. За те я прирік вірно сповняти обовязки головного радного та працювати для розвою У. Н. Союзу. У. Н. Союз був для мене завжди дорогий, від коли я став його членом, будучи свято переконаний, що нема кращої й соліднішої української установи від У. Н. Союзу.

Ставши головним радним, я взявся до ще живішої праці в користь У. Н. Союзу. За час чотирорічного мого урядування я старався поступати згідно з ухвалами з минулої конвенції та постанов кожного річного засідання головного уряду.

У першій мірі я дбав про добро У. Н. Союзу та старався приєднати в його ряди якнайбільше членів. Я був у найкращих зносинах з відділовими урядниками й членами, котрі відносились до мене з повним довірям, й на кожний мій заклик являлись на призначене місце.

Понище подаю свій короткий звіт з моєї діяльности. Був я приявний на трьох засіданнях гол. уряду У. Н. Союзу. На тих засіданнях я навчився дуже багато та пізнав ближче моральну і матеріяльну силу Батька Союзу. Всякі справи, припоручені мені головною екзекутивою У. Н. Союзу, я старався полагоджувати для добра й користи У. Н. Союзу.

Дня 11. червня 1937 р. я приняв був запрошення говорити на пікніку в Тавнтон, Масс., що був влаштований Лемківським Комітетом. На тім пікніку було багато членів і не-членів У. Н. Союзу. Головно до тих останніх я говорив про потребу масового вступлювання в члени У. Н. Союзу, зазначуючи, що чим більше Союз матиме членів, тим більше користи зможе дати для своїх членів і взагалі для американських українців.

Дня 27. червня 1937 р. я говорив на святі відділу 224 в Сейлем, Масс. На тім святі я передав привіт від головної екзекутиви У. Н. Союзу, та закликав вступати в ряди Союзу.

Дня 3. вересня 1937 р. відвідав я відділ 52 У. Н. Союзу в Голійок, Масс. Там говорив я з урядниками відділу в справі поведення живішої організаційної праці для У. Н. Союзу.

Дня 31. жовтня 1937 р. був я приявний на святі від. 122. в Тавнтон, Масс. На тому святі я промовляв про потребу вписування дітей до У. Н. Союзу. Другий раз я був у тім відділі для полагодження непорозуміння. Справу полагодив я в користь відділу і У. Н. Союзу.

В листопаді я знова був запрошений до відділу 224 на Листопадове Свято. По святочній промові знайшов також нагоду на окреме слово про У. Н. Союз.

Дня 19. грудня 1937 р. на припоручення головної екзекутиви, я відвідав від. 73 У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай. Там були непорозуміння, які тягнулись ще з перед конвенції зприводу вибору делегата. Ці непорозуміння були спричинили велику ворожнечу й незгоду у відділі. Отже мені вдалось переконати членів та відділових урядників, що таке поступовання приносить велику шкоду відділови, та У. Н. Союзови, та що треба забути минуле, закинути ворожнечу, а стати до спільної праці для У. Н. Союзу. Стверджую з вдоволенням, що урядники та члени приняли мою пораду, та прирекли працювати в згоді та щиро для добра У. Н. Союзу.

Дня 16. січня 1938 р. на припоручення головної екзекутиви У. Н. Союзу я їздив до Тавнтон, Масс., до відділу 122, та полагодив там справу непорозумінь між управою відділу, а одним членом. Я представив членам, щоб на будуче старалися оминати всякі непорозуміння у відділі, а дбали тільки про розвій У. Н. Союзу, що члени й прирекли.

На припоручення гол. предсідника У. Н. Союзу, п. М. Мурашка, 1. лютого 1938 р. я провірив справу довгу від. 374 до головної каси У. Н. Союзу. Провіривши точно ту справу, я переконався, що секретар відділу не вислав до головної каси відділового розмету за три місяці, а тому відділ підлягав суспенз. Секретар відділу прирік, що вишле всю належитість якнайскорше.

13. лютого 1938 р. я скликав збори цього відділу, та зреферувавши відповідно справу, я завзивав членів та секретаря до дальшої праці для У. Н. Союзу.

Дня 3. червня 1938 р. я дістав знова повідомлення від головної екзекутиви, щоби провірити відділові книги, бо відділ 374 знова не заплатив своєї належитости до каси У. Н. Союзу за два місяці. Я занявся цією справою і при помочі членів мені вдалось полагодити її корисно. Від того часу у відділі є вже порядок.

Упродовж червня я промовляв на святах і пікніках укр. національних організацій в Сейлем, Масс., та у Вунсакет, Р. Ай., і такі нагоди я використовував, щоб також пропагувати ідею У. Н. Союзу.

Немало часу присвятив я для відділу 238, в котрім я є довгі роки секретарем, і в цьому році я приєднав до того відділу десятки нових членів.

У порозумінню з головною екзекутивою У. Н. Союзу, скликав я організаційні збори в грудні 1938 р. у стейті Род Айленд. На тих зборах були заступлені всі відділи з того стейту, а саме відділи 73, 93, 177, 181, 206, 241, 246 і 368. На зборах говорив я і головний секретар У. Н. Союзу, п. Д. Галичин. У промовах, а також у дискусії ми доказували, що стейт Род Айленд за мало посвятив часу і праці для збільшення членства по своїх відділах. Присутні відділові урядники приобіцяли, що набудуче посилять Союзову працю. Як мені відомо, то відділи в цім стейті не полишились позаду у своїй організаційній праці та приєднали відповідне число нових членів.

На припоручення гол. предсідника п. М. Мурашка, відвідав я 18. травня 1939 р. відділ 224 в Сейлем, Масс., та виголосив там відповідну промову в користь У. Н. Союзу.

Дня 25. червня 1939 р. відбулись організаційні збори, котрі я скликав в порозумінню з головною канцелярією У. Н. Союзу, в Голійок, Масс. Там були заступлені такі відділи: 50 з Голійок, 150 з Пітсфілд, 199 з Амгерст, 207 з Савт Дірфілд і 253 з Лудлов, Масс. На збори явились урядники й поважне число членів з кожного відділу. Крім мене, на зборах був також присутній гол. рекордовий секретар п. Д. Галичин, а таксамо організатор п. А. Маланчук. По тих зборах зачалась оживлена праця у згаданих відділах. Деякі з тих відділів приєднали поважне число нових членів.

Дня 23. липня 1939 р. відбулось величаве ювилейне свято з нагоди 45-ліття Батька Союзу. Це свято обходив відділ 238 з Бостону, Масс., а при тій нагоді посвячував також свої Союзові прапори. На тім святі був приявний гол. рек. секретар п. Галичин, який виголосив святочний реферат. До зорганізування цього свята я доложив чимало труду з відділовими урядниками. Для У. Н. Союзу була з того свята велика користь, як моральна так і матеріяльна.

На припоручення гол. екзекутивного комітету У. Н. Союзу, дня 10. вересня 1939 р. я говорив на ювилейнім святі з нагоди 20-літнього існування від. 207 в Савт Дірфілд, Масс. Цей відділ рівнож обходив 45-літній ювилей існування Батька Союзу. Я виголосив там святочну промову, а опісля пояснював відділовим урядникам і членам, як приєднувати членів в ряди У. Н. Союзу.

Дня 19. листопада 1939 р. на припоручення гол. уряду, поїхав я на організаційні збори чотирьох відділів, а саме 206, 241, 368, 181, у Вунсакет, Род Айленд. З того приводу передав я привіт від гол. екзекутивного комітету У. Н. Союзу, та виголосив відповідний доклад про справи Союзу. На тих зборах був приявний і говорив організатор У. Н. Союзу п. А. Маланчук.

Дня 25. листопада відбулись організаційні збори в Провіденс, Род Айленд, заходом чотирьох відділів, а саме 73, 177, 93 і 246. З тими відділами я вів уже передтим листування, та загрівав їх до активности. На зборах промовляв організатор Союзу п. А. Маланчук.

Дня 26. листопада говорив я на святі з приводу відкриття Народного Дому в Вунсакет, Род Айленд: При цій нагоді зложив я привіт для громади від головного уряду У. Н. Союзу, а в своїй промові взивав громадян вступати в ряди Союзу.

На запрошення відділу та на припоручення гол. рек. секр. п. Галичина, дня 10. грудня 1939 р. був я приявний на річних зборах від. 150 У. Н. Союзу в Пітсфілд, Масс. З того приводу зложив я відділові привіт від гол. екзекутивного комітету У. Н. Союзу і виголосив відповідний доклад про Союз та про організування нових членів.

У порозумінню з гол. урядом У. Н. Союзу, я підготовив організаційні збори від. 224 на день 3. грудня 1939 р. в Сейлем, Масс. На зборах промовляв я, та організатор п. А. Маланчук.

Крім моїх поїздок до ріжних відділів У. Н. Союзу, моя праця була також у відділі 238, в котрім я є секретарем, і за рік 1939 я зорганізував коло 30 нових членів до свого відділу.

В 1940 р. перевів я організаційні збори в таких громадах: Фол Рівер, Тавнтон, Сейлем, Пітсфілд, Лудлов і Бостон, Масс., та Вунсакет, Род Айленд.

На припоручення гол. уряду У. Н. Союзу, скликав я організаційні збори на день 21. січня 1940 р. в Тавнтон, Масс. На зборах виголосив я відповідний доклад про Союзові справи, пояснював приявним ріжні питання і давав поучення, як принимати нових членів до відділу і У. Н. Союзу.

Дня 22. січня 1940 р., на припоручення головного уряду У. Н. Союзу, скликав я організаційні збори від. 224 У. Н. Союзу в Сейлем, Масс., де виголосив відповідну промову про користи членства та про висоту оцінки грамот У. Н. Союзу. На зборах говорив також п. А. Маланчук, організатор У. Н. Союзу.

Дня 28. січня 1940 р., в порозумінню з гол. екзекутивою У. Н. Союзу, скликав я організаційні збори від. 178 У. Н. Союзу в Менчестер, Ню Гемшир. На тих зборах промовляв я і організатор п. А. Маланчук.

У квітні 1940 р., на припоручення гол. рек. секретаря п. Галичина, був я на організаційних зборах від. 181 в Менвіл, Род Айленд, де передав привіт від головного уряду У. Н. Союзу та виголосив організаційну промову. Разом зо мною був організатор У. Н. Союзу п. А. Маланчук, який все зіставався по зборах в кожній місцевості для організування нових членів.

У квітні полагодив я справу стипендії у від. 374 У. Н. Союзу.

Дня 12. травня 1940 р., в порозумінню з головним урядом У. Н. Союзу, я приготовив і відбув організаційні збори родженої тут молоді у відділі 150 в Пітсфілд, Масс. На зборах було поважне число молодіжи. До неї я промовляв українською і англійською мовою про спортову акцію У. Н. Союзу. По моїй промові зараз вписалось в спортову дружину коло 20 членів і ця дружина опісля гарно писувалась грою в бейсбол між своїми та американцями.

Дня 19. травня 1940 р. головна екзекутива припоручила мені бути приявним на ювилейнім святі тов. Запорозька Січ, від. 206 у Вунсакет, Р. Ай. Цей відділ обходив свято 30-літнього існування. На святі був також приявний гол. фін. секретар-касієр п. Р. Слободян. Оба ми виголосили відповідні святочні промови.

Дня 13. жовтня 1940 р., в порозумінню з головним урядом У. Н. Союзу, скликав я організаційні збори молодіжи відділів 238 і 374 в Бостон, Масс. На цих зборах говорив я і студент університету п. А. Прохніцький. По зборах зорганізовано спортову дружину У. Н. Союзу.

На припоручення головної екзекутиви У. Н. Союзу і на просьбу від. 150, був я приявний на річних зборах того відділу 8. грудня в Пітсфілд, Масс. Там я виголосив відповідний доклад про зріст рядів У. Н. Союзу та перевів річні збори і вибір урядників. На зборах говорив також організатор п. А. Манланчук.

На припоручення головного уряду У. Н. Союзу, був я приявний на річних зборах 14. грудня 1940 р. у від. 253 в Лудлов, Масс., і з тої нагоди виголосив відповідну промову про справи Союзу та давав відповіди на питання урядників і членів в справі зміни грамот У. Н. Союзу. На зборах був і промовляв організатор У. Н. Союзу п. А. Маланчук, який давав багато повчальних прикладів зо своєї подорожі по відділах У. Н. Союзу.

Упродовж чотирьох років мого урядування, як головного радного У. Н. Союзу, я зорганізував у своїм відділі коло 100 нових членів. Не жалів я ніколи труду і де тільки я мав нагоду, то завжди говорив про У. Н. Союз, та загрівав кожного вступати в його ряди. Ця моя праця була корисна, бо майже кожний відділ в моїй окрузі збільшився новими членами. Я відвідував всі відділи, а деякі навіть по кілька разів, щоб тільки не допустити до застою в їх праці.

Вкінці згадаю, що багато разів відносились до мене відділові урядники та члени в ріжних справах Союзу. Я щиро і радо давав їм точні інформації на всі запити. Дякую усім відділовим урядникам за те довіря, з яким вони до мене відносились. Дякую також головному урядові У. Н. Союзу за щиру співпрацю.

Хай жиє У. Н. Союз!

М. Дaвискиба, гол. радний У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, АНТОНА ШУМЕЙКА.

To the Delegates of the Twentieth Convention of the Ukrainian National Association.

At the very outset of my report, I wish to take this opportunity to thank the delegates to the last convention at Washington, D. C. and the entire membership of the Ukrainian National Association whom they represented, for the confidence they placed in me by electing me, as one of the younger generation, to the office of Supreme Advisor.

After the excitement of the convention had subsided, I began to analyze my position as Supreme Advisor and as a result realized that I was somewhat in a predicament. First of all, I was the only male member of the Supreme Assembly from the younger generation, so that I had no team mates of my generation to work with. Secondly, my locality had another Supreme Advisor, the late Mr. John Lysak, an experienced man and in better touch with the older generation assemblies than was possible for me. Being a firm believer in the spirit of cooperation I decided to let Mr. Lysak take care of the duties and affairs pertaining to the older generation assemblies, while I would devote myself solely to the youth assemblies and to the youth in general. At the same time I informed my associate that he was free to call for my assistance any time he needed it and that I would help him in every way possible. This arrangement worked out quite well. I cooperated as best as I could. Among other things I assisted in conducting a successful Ukrainian National Association anniversary program and took an active part in the various meetings of the combined assemblies in my locality.

In my U.N.A. activities among the younger generation I found, much to my dismay, how little the young people knew about the Association. Those of them who were members of it and who read the "Ukrainian Weekly" had some knowledge of it, of course. But those who were outside the ranks of the Association and did not read the "Weekly" knew very little about it. And so I made up my mind to do as much missionary work as possible among these "benighted" young people. My immediate task became to make them aware of the story of the U.N.A., of its beginnings, its growth, and of its great significance to the development of Ukrainian American life. This I endeavored to do in every way possible, even to the extent of button-holding some individual and pouring into his ear what I considered to be vital facts pertaining to the Association. This individual effort, however, was certainly not enough, as I soon realized, and a trifle wearing to say the least, on my lungs and throat, not to mention the ears of my listener. So I decided to adopt a page from the Ukrainian Youth's League of North America and run a regional youth rally, under the auspices of the local branches of the U.N.A. and devoted entirely to U.N.A. affairs. Such a rally, I believed, would give the many young people attending it a better knowledge and appreciation of the U.N.A. And so it turned out to be. My belief in this respect was completely vindicated. That rally made a deep impression on the young people attending it, so that they went away from it more U.N.A.—conscious than they were prior to it. It was only too bad we did not have any more such rallies in the vicinity. Together they would have done much for the U.N.A. At any rate several such U.N.A. youth rallies were held in other localities, and judging by reports, they were successful in attaining their ends. That, however, is not for me to report but for the delegates from such localities which were represented. Of one thing I am sure —these rallies have done their share in strengthening among our young people the growing conviction that the Ukrainian National Association has done and can do the most in the development of Ukrainian-American life and the principles for which it stands, including freedom and democracy for all and not just a chosen few, and especially for those who have suffered and struggled the most for those principles, the Ukrainian people in their native but foregn occupied and enslaved land, Ukraine.

Additional activities on my part in behalf of the interests of our U.N.A. included my attendance of all leading Ukrainian-American youth gatherings, such as congresses and rallies, at which I always propagated the advantages to our youth of belonging to the U.N.A.

I arranged and conducted several meetings of local assemblies and secretaries for Mr. B. Zahayevich, the Association's organizer, and assisted him whenever called upon.

I addressed a youth branch in Chicago at the invitation of Mr. Roman Smook, controller of the Association in March 1939.

I organized and managed a bowling team in the Ukrainian National Association's Bowling League.

I have organized a Juvenile division in the branch of which I am president.

During my entire term I received only one assignment from the Supreme President of the U.N.A., and that was to straighten out the financial affairs of Branch 240—which I found impossible to do until we elected a new secretary. The branch is now forging ahead in membership and spirit.

I attended all yearly meetings of the Supreme Executive Committee of the U.N.A., where I advised to the best of my ability.

In closing I wish to thank my associates on the Supreme Assembly together with the Executive Board for the consideration they all gave me, especially in view of the fact that I was a young newcomer among them.

I am also happy to say that I enjoyed my work the past four years very much and I am very proud to be a member of the finest Ukrainian fraternal organization in the world. God bless it.

Respectfully submitted

ANTIN SHUMEYKO,
Supreme Adviser.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, ІЛЛІ ГУЗАРА.

Високоповажана Президіє і Шановні Делегати 20. Конвенції У. Н. Союзу!

На 19. конвенції вибрано нас головними урядниками У. Н. Союзу та поручено нам працювати для Батька Союзу. Між тими урядниками вибрано й мене вже другий раз головним радним, за що складаю щиру подяку всім делегатам 19. конвенції, що відбулася в місті Вашингтоні.

Що я робив як головний радний У. Н. Союзу впродовж чотирьох років? Зараз по конвенції, а саме на 27-го липня, я був присутний на посвяченні прапорів 204 відділу. Там я сказав короткий реферат, у котрім заохочував членів 204 відділу до організування нових членів. На тім святі були присутні також інші головні урядники, а то, головний предсідник М. Мурашко і головний рекордовий секретар Д. Галичин.

Дня 16. серпня, в порозумінню з екзекутивою, я скликав, на домагання відділових урядників, збори в справі Союзового Дому в Ню Йорку. Такі самі збори скликав я 23. вересня того самого року. На ті збори запрошено всю молодь місцевих відділів. На обох зборах були присутні три члени екзекутиви: гол. предс. М. Мурашко, гол. рек. секр. Д. Галичин і гол. фін. секр.-кас. Р. Слободян. Всі урядники, члени, а найбільше наша молодіж виказували, що такого Дому конечно потрібно, бо це помоглоб побільшити ряди У. Н. Союзу. Була також дискусія над тим, у який спосіб організувати молодь в ряди У. Н. Союзу. Та в справі Союзового Дому представники відділів не дійшли таки до ніякого заключення на цих зборах. Бо одні висказувались за те, щоб піддержати цей дім, який тепер існує, а знова інші були за те, щоб подумати про будову відповідного нового модерного дому.

На припоручення головної канцелярії я відвідав і полагодив ріжні справи у відділі 117 в Ню Йорку на 10. вересня, а на 10. жовтня у відділі 210 в Бронкс, Н. Й.

Дня 15. квітня 1938 р. я скликав збори всіх відділів У. Н. Союзу міста Ню Йорку в таких справах:

Вибір організатора на Ню Йорк і околицю; злука відділів і будова Союзового Дому; створення Союзового Комітету, а при комітеті спортову дружину. Дня 29. квітня створено Комітет і спортову дружину, а вже 12. травня ухвалено влаштувати Союзовий Здвиг на 28. серпня. Такий здвиг відбувся в згаданий день і приніс добру користь, не так матеріяльну, як моральну.

Дня 7. липня я був на зборах в справі злуки двох відділів, а це 210 і 298 в Бронкс, Н. Й. На тих зборах був присутний також заступник гол. предс. п. Герман. На зборах вибрано комісію, в якої склад входили по 5 членів з кожного відділу, і ця комісія мала занятись справою переведення злуки.

2. жовтня я був запрошений на ювилей 325 відділу в Бруклині, Н. Й. 17. листопада я полагодив справу в місцевій спортовій дружині. 9. січня 1939 р. я брав участь в похороні пок. гол. радного І. Ваверчака в Перт Амбой, Н. Дж. 3. березня 1940 р. я скликав організаційні збори всіх відділів в місті Ню Йорку. 11. грудня 1940 я відвідав 298 відділ в Бронкс, Н. Й.

Як головний радний я виконував всі припоручення, які я мав від головної канцелярії, чи від котрогонебудь члена екзекутиви, точно і на час. Я брав участь у всіх річних засіданнях головного уряду, давав ріжні поради як відділовим урядникам так і членам, а таксамо працював як місцевий урядник у відділі 361, приєднуючи нових членів до того відділу, що являється сьогодня найбільшим відділом в нашій організації.

Ілля Гузар, гол. радний У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, СТЕФАНА СЛОБОДЯНА.

Світла Конвенціє, Вп. Пані і Панове Делегати!

Вже третій раз припала мені честь здавати звіт перед конвенцією як радному У. Н. Союзу. Увесь цей час сповняв я свій уряд совісно, після моїх сил, маючи на увазі добро і славу нашої дорогої організації. Тому нині можу заявити перед Вами, що обовязки, які поклали на мене делегати попередньої конвенції, вибираючи мене радним, сповнив я по моїй совісти точно. у часі мого урядування, на поручення головної екзекутиви, полагоджував я ріжні справи у відділах філядельфійської округи згідно зо статутом, дбаючи про спокій і згоду як у відділах так і між союзовими членами взагалі.

Філядельфійська округа обнимає околицю Філядельфії і розтягається на три стейти, а це: Пенсилвенію, Ню Джерзі і Делевар. В окрузі цій є 35 відділів і понад 3,000 членів. З цих відділів утворено Окружний Комітет, який відбуває свої збори вчасі, коли покажеться на це потреба. На збори сходяться урядники та представники відділів. Такі збори є дуже корисні, бо вони витворюють поміж відділами почуття єдности, урядники відділів пізнають себе, а також пізнають спільність організаційного інтересу і обовязку. Дальше, такими зборами дається нагоду головним урядникам, які часто на зборах були, промовляти та давати поради і інформації урядникам 35-тьох відділів у ріжних організаційних справах. Я був присутній на кожних таких зборах, виголошував промови, та полагоджував ріжні біжучі організаційні справи.

Від останньої конвенції зорганізовано в окрузі вісім нових відділів і майже 500 членів. Відділи повстали такі: 391 і 394 в Честер, Па.; 457 в Мілвіл, Н. Дж.; 422 у Філядельфії, Па.; 447 в Савт Філядельфії, Па.; 166 в Патставн, Па.; 451 у Вілмінгтон, Дел., і 261 в Вілліямставн, Н. Дж. При організуванні відділів зверталося головну увагу на молодь, основувано молодечі відділи та закладано спортові дружини.

Дальше приходиться мені заявити, що моя праця, як радного У. Н. Союзу, не була обмежена виключно до справ У. Н. Союзу. Бо справи У. Н. Союзу є тісно звязані з народніми справами, якими занимаються наші члени, і тому я, як урядник, чув на собі обовязок бути все разом з членами, брати участь на зборах, на яких обговорювано ріжні загально народні справи, бути на всяких народніх святах і підприняттях та використовувати кожну нагоду для поширення ідеї У. Н. Союзу. З вдоволенням мушу заявити, що членство У. Н. Союзу філядельфійської округи становить свідомий, рухливий і ідейний елемент. Члени провадять перід в кожній громадській справі та виступають разом громадно й здисципліновано. Щоби довести до такого стану, потреба було присвятити багато праці. У першій мірі треба це завдячити праці головного уряду, часописі „Свобода", і її редакторам. Їх постійна і витревала праця, не зважаючи на ріжні напади, а навіть доноси зі сторони ріжнобарвних противників, довела до цего, що наші члени є горді з того, що стоять зеднані під прапором У. Н. Союзу, який постійно маячи, шелестить: з народу, через нарід, для народу! У цій громадській праці У. Н. Союзу і я доложив свою цеголку, а тому то згадую про це в своїм звіті.

Від останньої конвенції був я на кожних зборах головного уряду У. Н. Союзу, та складав докладне звідомлення з моєї діяльности кожного року. Тому тепер подам це все тільки в скороченні.

В 1937 р. на поручення головного предсідника полагодив я справу вибору делегата у 47-мім відділі.

На поручення гол. рек. секретаря полагодив я справу у відділі 105, де суспендовано правно вибраного делегата.

На поручення голов. предсідника полагодив я справу дому на Савт Філядельфії, де по великих трудах основано в тій дільниці тов. Українсько-Американських Громадян, яке винаймило цей дім.

На поручення голов. предсідника полагодив я у відділі 331 в Мілвіл, Н. Дж., справу невиплачення недужому членові підмоги з місцевої каси хорих.

9. липня 1938 р. полагодив я справу непорозуміння у відділі 324 в цей спосіб, що пять членів, з одної родини, перейшло до 239 відділу.

На поручення голов. предсідника їздив я до відділу 352 в Честер, Па. Був там спір між секретарем і касієром. Спір цей полагоджено.

На поручення голов. предсідника полагодив я справу позички для члена відділу 45.

На поручення гол. фін. секретаря полагодив я справу асекурації на дім на Савт Філядельфії, який є власністю У. Н. Союзу.

На поручення гол. предсідника полагодив я справу морґеджу на дім для члена відділу 105.

В 1939 р. на поручення голов. предсідника полагодив я справу у відділі 339, де на зборах вибрано нового секретаря.

На поручення заступника гол. предсідника полагодив я непорозуміння між безболовою дружиною у Філядельфії.

На поручення голов. предсідника полагодив я справу морґеджу для члена відділу 375.

В 1940 р. на поручення головної канцелярії був я 26. жовтня у відділі 457 в Мілвіл, Н. Дж., разом з заступником гол. предсідника, де я виголосив відповідну промову до спортової молодечої дружини.

На поручення голов. концелярії був я на святі відділу 166 в Патставн, де виголосив до членів і гостей промову.

На поручення голов. канцелярії був я 8 грудня на зборах 261 відділу, на яких вибрано новий уряд з молоді.

Також бував я на окружних зборах філядельфійських відділів, як слідує:

В 1937 р. в осени я скликав окружні збори, на яких були заступники відділів з округи. Головний предсідник п. Мурашко виголосив реферат про У. Н. Союз і подав ріжні інформації.

Пізніше був я на зборах всіх філядельфійських відділів, на яких обговорювано справу організування молоді до У. Н. Союзу і справу Союзового Дня.

В 1938 р. скликав я два рази окружні збори. Перші відбулися 3. квітня, на яких був голов. рек. секретар п. Д. Галичин. На цих зборах обговорювано справу окружного організатора. Другі збори відбулися 24. листопаду. На них був присутній гол. предсідник п. М. Мурашко, який виказав стан членства кожного відділу в окрузі. Місцеві урядники одержали ріжні інформації і вказівки щодо справ У. Н. Союзу.

На бажання філядельфійських відділів скликав я в цім році кілька разів збори філядельфійських відділів, на яких обговорювано організування членів, а головно молоді до У. Н. Союзу і злуку Згоди Братств з У. Н. Союзом.

В 1939 р. в квітні скликав я окружні збори, на яких був голов. фін. секретар-касієр п. Р. Слободян. Він предложив зібраним фінансовий стан нашої організації, стан членів, поінформував про зріст У. Н. Союзу і про інші справи.

Другі збори відбулися 1 жовтня. На них був присутний організатор п. Василь Загаєвич. Він пояснив всі роди грамот і дав докладні інформації, як організувати нових членів.

15. жовтня відбулись вдруге збори урядників, на яких знова був організатор п. В. Загаєвич. Цим разом дав він реферат про поступовання при організуванні молоді до У. Н. Союзу. Вислідом цих зборів було оснування нового відділу 447 на Савт Філядельфії.

Стараниям Окружного Комітету ведено організаційну працю через радіо. Я рівнож говорив через радіо про У. Н. Союз.

19. травня 1940 р. відбулися окружні збори, на яких був присутній гол. рек. секретар п. Д. Галичин. Він виголосив реферат про У. Н. Союз.

16. червня був я на окружних зборах в Честер, Па., на яких був рівнож організатор п. В. Загаєвич.

10. листопада відбулися окружні збори, на яких був гол. предсідник п. М. Мурашко і гол. рек. секретар п. Д. Галичин. Предсідник говорив про господарку У. Н. Союзу, а секретар подав стан відділів з філядельфійської округи.

Відтак на поклик чи запрошення я був:

В 1937 році, на запрошення 307 відділу у Вілямставн, Н. Дж., на організаційних зборах цего відділу і говорив про користи, які дає У. Н. Союз молодим людям.

В 1938 р. на запрошення від. 383 в Бріджпорт, Па., був я на його зборах і пояснив членам справу злуки Згоди Братств і У. Н. Союзу і завзивав присутніх до придбання нових членів.

На просьбу секретаря 237 відділу в Честер, Па., був я на зборах цего відділу і полагодив непорозуміння між предсідником і секретарем.

В цім році говорив я два рази через радіо, виказуючи користи з членства в У. Н. Союзі і закликав слухачів до вписуванняся в члени У. Н. Союзу.

Бував я все на змаганнях бейзболової і бескетболової дружини У. Н. Союзу в Філядельфії і заохочував їх до дальшої праці.

В 1939 р. На просьбу 45. відділу був я на його зборах і полагодив справу лікаря.

Відвідав я відділ 375 і зложив на зборах подяку урядові як і членам за приєднання більшого числа членів.

Був я на організаційних зборах у відділі 156 в Честер, Па., на яких виголосив я реферат з нагоди сорок-пятьліття У. Н. Союзу.

У відділі 248 у Котсвіл, Па., був я на річних зборах, де вибрано новий уряд. Виголосив я тут реферат.

В 1940 р. відвідав я 19 травня 62-гий відділ на Вест Філядельфії і виголосив до членів промову про справи У. Н. Союзу і користи з членства в У. Н. Союзі.

3. листопада був я на зборах відділів 307 і 261 в Віліямставн, Н. Дж., де був рівнож організатор п. Загаєвич. Тут виказав я, чому молодь має йти слідами своїх батьків.

Крім цего в липні 1938 року я був на пікніку, який уряджував від. 83 і від. 362 в Брістол, Па. Виголосив я тут промову і взивав присутніх до вступлення в члени У. Н. Союзу. Вислід цего був такий, що 362 відділ збільшився майже подвійно.

Багато часу і праці я присвятив справі дому на Савт Філядельфії. Дім цей направлено і передано Українській Громаді. Нині там льокуються всі українські товариства з полудневої частини міста. Громада платить точно чинш і є всякі дані на це, що громада перебере цей дім в короткім часі.

29. травня 1938 р. відбулося у Філядельфії перше Союзове Свято заходом відділів У. Н. Союзу. На святі тім промовляв головний рек. секретар п. Д. Галичин. Щоби це свято випало якслід, мусів я доложити багато труду і праці.

В 1939 р. на просьбу відділу 347 в Мілвіл був я на похороні довголітнього члена бл. п. Теодора Зубрицького і виголосив надгробну прощальну промову. По похороні відбулися збори 347 від., на яких виголосив я реферат на тему: У. Н. Союз і молодь.

В травні 1939 р. був я на святі новозорганізованого молодечого відділу 442 у Філядельфії і промовляв до зібраної молоді.

26. листопаду відбувся святочний концерт з нагоди 45-літнього існування У. Н. Союзу. На концерті промовляв гол. рек. секретар п. Д. Галичин. Концерт цей відбувся заходом Окружного Комітету. Свято це випало гарно та виказало привязання і прихильність членів до У. Н. Союзу.

У справі організування молоді я написав кілька статтей до „Свободи".

9. червня 1940 р. був я на святі „батька", яке уряджено в Патставн заходом 166 відділу, і виголосив промову на тему батько-Союз.

18. червня 1940 р. полагодив я справу залеглого податку на домі в Філядельфії, на якім У. Н. Союз має позичку.

Коли повстала думка скликання конґресу американських українців, я бував на зборах відділів У. Н. Союзу і на зборах інших товариств, промовляв і пояснював потребу скликання такого загально-українського конґресу і потребу вислання делегатів на цей конґрес. У Вашингтоні на конґресі я був і сповняв там заняття дозирателя порядку на галі.

Крім цего, від довшого часу я сповняю уряд предсідника у 105 відділі У. Н. Союзу, контрольора тов. Українсько-Американських Громадян, на якого домі У. Н. Союз має морґедж, контрольора Української Громади на Савт Філядельфії, яка льокується в домі У. Н. Союзу і секретаря Злучених Організацій міста Філядельфії

За час мого урядування, зверталися нераз до мене урядники місцевих відділів і поодинокі члени з ріжними справами і за ріжними інформаціями. Я старався все полагодити їх справи якнайсовісніше та з вдоволенням для сторін. Взагалі, як урядник я старався все про те, щоби мати пильне око на живчику руху і життя як у відділах, так і між членами. Старався я все піддержувати і оживляти організаційний рух і уважав, щоби вороги нашої організації не вносили в ряди наших членів непорозумінь, та не спричиняли організації шкоди.

В часі мого урядування стрічав я всюди поміч і гарне відношення до мене як зі сторони урядників відділів, так і загалу членів. Це додавало мені заохоти до дальшої щирої праці. Тому на отсім місці складаю їм щиру подяку.

На зборах головного уряду У. Н. Союзу старався я співпрацювати з іншими урядниками та кермуватись виключно добром У. Н. Союзу, маючи на увазі славу і честь його і українського народу взагалі.

Хай жиє У. Н. Союз!

С. Слободян, гол. радний У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ОНУФРІЯ ЗАПОТОЧНОГО.

Світла Конвенціє!

На минулій головній конвенції У. Н. Союзу припала мені честь бути вибраним головним радним У. Н. Союзу, і сьогодні приходиться мені здати перед Вами, Шановні Делегати й Делеґатки, звіт з моєї чотиро-літньої діяльности для У. Н. Союзу.

У тих чотирох роках я брав участь у трьох річних засіданнях головного уряду У. Н. Союзу. На тих засіданнях я здавав звіти з моєї праці, забирав слово в дискусіях, та був завжди за такі ухвали, які я уважав корисними для У. Н. Союзу.

Коли я почав працю у своїй окрузі Скрентону та околиці в 1937 році, то я відразу завважив, що організаційна Союзова праця була досить занедбана. Отже треба було докладати добрих зусиль, щоб надробити те, чого не зроблено в минулих роках. Вважаючи, що справа приєднування нових членів до У. Н. Союзу є перша й найважніша, я звернув усю свою увагу власне на ту ділянку праці. І почав я ту працю, в першій мірі, від себе самого, бо вважав я, що коли ми хочемо заохочувати й взивати інших урядників організувати членів, то насамперед ми самі, головні урядники, повинні дати їм приклад. Упродовж короткого часу мені вдалось зорганізувати 34 нових членів.

Моя організаційна праця полягала також і в тім, що я переговорював і заохочував урядників місцевих і околичних відділів до праці над приєднуванням нових членів, відвідуючи поодинокі відділи в тій цілі. І так я відвідав відділи в Сімсон, Олифант і Тейлор, Па. Урядники тих відділів обіцяли мені, що вони возьмуться до праці приєднування нових членів. Слідкуючи опісля за працею тих відділів, я переконався, що вони виконали свою обіцянку, та приєднали певне число нових членів. Також місцеві відділи зо Скрентону, а саме, відділи 123, 144, а головно 280, виказали добрі успіхи в організаційній праці.

На запрошення заступника головного предсідника п. Германа я був на організаційних зборах у Віклс Бері, Па. На тих зборах присутнім був також головний секретар п. Галичин.

У порозумінні з головним секретарем і заступником головного предсідника, я скликав в 1937 році також організаційні збори в Скрентоні, на яких були заступлені урядники місцевих і околичних відділів.

Упродовж 1938 року я працював також над організуванням нових членів. У цьому році зорганізовано в Скрентоні й околицях коло 100 членів. На 17-го липня 1938 р. був я на Союзовім святі в Віклс-Бері, Па. На тому святі були також присутні інші головні урядники, а саме, головний предсідник п. Мурашко, заступник головного предсідника п. Герман, та голова контрольної комісії п. Капітула.

1939-тий рік, щодо організування нових членів, був успішніший як попередній рік. У тому році зорганізовано в моїй окрузі вище 150 членів. На 5-го березня я скликав організаційні збори в Скрентоні. На тих зборах був також присутній заступник головного предсідника п. Герман, який в своїй промові вияснював цілі нашої організації, а зокрема представляв присутнім значіння організування молоді в ряди У. Н. Союзу. На 4-го червня я скликав збори в Олифанті. На тих зборах були присутні відділи з Олифанту, а також з околиць. На зборах промовляв в організаційних справах головний рекордовий секретар п. Галичин. Я забирав також слово та заохочував присутніх урядників до живішої праці для У. Н. Союзу. На 10-го вересня відбулись організаційні збори знова в Олифанті і на тих зборах був присутній організатор п. Загаєвич, який пояснив присутнім, у чім лежить сила й вартість У. Н. Союзу. Такі самі організаційні збори відбулися на 17-го вересня у Скрентоні, де також промовляв п. Загаєвич.

Упродовж 1940-го року я скликав кілька зборів. Перші організаційні збори були на 11-го лютого в Скрентоні, на яких були присутні урядники місцевих відділів. Другі збори я скликав також в Олифанті на 20-го жовтня. На тих зборах були вже заступлені урядники місцевих і околичних відділів. Реферат у справі У. Н. Союзу виголосив головний предсідник п. Мурашко.

Отсе короткий звіт з моєї праці для нашого батька Союзу. Крім організаційної праці приєднування нових членів, я старався виконати точно всякі припоручення, які я мав від головної канцелярії У. Н. Союзу. Також брав я участь у ріжних підприємствах, та при кожній нагоді дбав про розвій У. Н. Союзу.

Дякую усім Делеґатам та Делеґаткам з минулої конвенції за вибрання мене головним радним, та бажаю теперішній конвенції якнайкращих успіхів в нарадах для добра У. Н. Союзу.

О. Запоточний, гол. радний У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ВОЛОДИМИРА ДІДИКА.

Високоповажані Пані і Панове Делеґати 20-тої Конвенції У. Н. Союзу!

Мені припала велика честь на 19-тій конвенції в Вашингтоні, Д. К., коли мене вибрано головним радним У. Н. Союзу. Заки я приступлю до звіту, позволю собі зложити щиру подяку делеґатам 19-тої конвенції за ту честь. Як головний радний, я виконував ці обовязки, котрі є приписані статутом У. Н. Союзу для головних радних.

Був я присутній на трьох річних засіданнях головного уряду, на котрих я здавав точний звіт зо своєї діяльности з Дітройтської округи, яка обнимала 9 відділів У. Н. Союзу в 1937 р., а сьогодня 11 відділів. По кожнім річнім засіданню, в порозумінні з головним контрольором д-ром Кібзеєм, скликав я спільні збори зі всіх відділових урядників, на котрих здавав звіт з нарад головного уряду. Не подаю дня і дати, скільки разів скликав чи був я по відділах на зборах в 1937 р., тому, що злучені відділи в цьому році будували в Дітройт Український Народний Союзовий Дім, і треба було нераз і два рази в тиждень відбувати спільні збори з урядниками й членами відділів. А що я сповняв також обовязки урядника при будові Дому, то я завжди бував на таких зборах і там ми обговорювали не тільки справу будови Дому, але також і справи У. Н. Союзу.

Крім моїх обовязків у Дітройт, я старався відшукати нове поле для У. Н. Союзу в Канаді. І кожну хвилину вільного часу я використовував на те, щоб поїхати до Віндсор, Онт., та переконувати там деяких активних громадян щодо потреби оснування відділу У. Н. Союзу. Перші збори в справі зорганізування нового відділу відбув я 10. вересня 1937 р., на котрих вибрано тимчасовий комітет, котрий мав повідомити більше число громадян та скликати другі збори. Такі збори відбулися 22. жовтня 1937 р., на котрих я був присутній разом з головним рекордовим секретарем п. Д .Галичином. На цих зборах вписано 18 членів та вибрано відділових урядників.

Дня 16. січня 1938 р. говорив я від імени місцевих відділів на отворенні Союзового Дому в Дітройт, який збудували злучені відділи У. Н. Союзу.

Дня 15. квітня 1938 р. був я в Торонті, Онт., Канада, в справі зорґанізування нового відділу до У. Н. Союзу. Там відвідав я споре число громадян та поробив старання щодо оснування відділу. Такий відділ зорґанізовано пізніше, при помочи покійного орґанізатора Івана Баєра.

Дня 6. травня 1938 р. скликав я спільні збори відділових урядників всіх місцевих відділів і на тих зборах засновано Центральний Комітет У. Н. Союзу, та пороблено заходи до влаштування Союзового Дня, котрий відбувся 4. вересня 1938 р.

Дня 2. липня 1938 р., довідавшися від головного контрольора д-ра Кібзея, що в 141 відділі в Дірборн, Міш., суспендовано 24 члени в однім місяці, я зараз відвідав секретаря цего відділу, та разом з ним відвідав кожного суспендованого члена. Деякі члени заплатили свої вкладки зараз, а знов інші приобіцяли принести до секретаря.

На 11 грудня 1938 р. був я повідомлений секретарем 141 відділу, щоби я прибув на збори для полагодження їхніх непорозумінь, котрі були звязані зо суспензою згаданих тут 24 членів. На тих зборах було неможливо довести до згоди, тому назначено другі збори на 22. січня 1939 р., на котрих я знова був присутній та полагодив справу так, щоби вдержати членів при відділі.

Дня 25. лютого 1939 р. говорив я на одно-річнім ювилею 341 відділу в Віндсор, Онт. Дня 1. квітня 1939 р. скликав я збори з усіх відділових урядників нашої округи, на котрих здав звіт з річного засідання головного уряду. На тих зборах пороблено також приготування до влаштування Союзового Дня, та 40-літнього ювилею У. Н. Союзу.

На запрошення комітету Союзової молоді був я на їхніх зборах 27. квітня 1939 р., на котрих то зборах порішено скликати окружний зїзд молоді У. Н. Союзу. У тій справі був я на зборах 146 відділу та заохочував старших членів до участи в згаданім зїзді. Зїзд відбувся 28. травня 1939 р. в Дітройт, Міш., і на цьому зїзді я мав нагоду промовляти до молоді.

На припоручення головного рекордового секретаря п. Д. Галичина, скликав я 1. липня 1939 р. збори урядників двох відділів 75 і 292 та полагодив їхні непорозуміння в користь У. Н. Союзу.

Дня 9. серпня 1939 р., на припоручення гол. рек. секр. п. Д. Галичина, був я в Сутбур, Онт., в справі зорґанізування нового відділу, а 10. серпня, в тій самій справі, в Кіркленд Лейк, Онт., Канада. В обох місцевостях повстали опісля нові відділи У. Н. Союзу.

Дня 27. серпня 1939 р. говорив я на Союзовім Дні, котрий влаштували злучені відділи Дітройтської округи.

Дня 1. жовтня 1939 р. знова говорив я на 45-літнім ювилею У. Н. Союзу, котрий теж був влаштований злученими відділами.

Дня 18. листопада 1939 р. виголосив я промову в 341 відділі в Віндсор, Онт., Канада, котрий обходив другу річницю свого існування, а також 45-літній ювилей У. Н. Союзу. Згаданий ювилей відзначився тим, що відділ офіціяльно приняв 100 нових членів того вечора до У. Н. Союзу. Цих членів зорганізував пок. организатор Іван Баєр упродовж двох місяців.

Дня 26. листопада 1939 р. я виголосив промову на 30-літнім ювилею 292 відділу. Згаданий відділ приєднав в цьому році значне число нових членів з нагоди 30-літнього свого існування, та 45-літнього ювилею У. Н. Союзу.

В 1940 р. відбув я ріжні збори й підприємства відділів, а саме: Дня 4. лютого скликав я на спільні збори всіх відділових урядників і членів Дітройтської округи, в справі Українського Конґресу. На домагання секретаря 75 відділу був я на зборах того відділу 11. лютого, та полагодив справу довгуючого члена. 9. березня виголосив промову на 5-літнім ювилею 183 відділу У. Н. Союзу. 30. березня був я на зборах 94 відділу в Гемтремк, Міш. в справі нарад щодо Союзової молодечої орхестри при відділі.

Дня 6. квітня скликав я спільні збори відділових урядників, на котрих давав звіт з річних нарад головного уряду. На тих зборах обговорювано також справу підшукання відповідного організатора на Дітройт і околиці.

14. квітня на припоручення головного рекордового секретаря п. Д. Галичина, полагодив я фінансові справи між двома відділами, а саме 75-тим і 292.

18. травня відбув наради з всіма секретарями Дітройтської округи, та організатором, якого ми підшукали. 9. червня був на зборах відділів 94 і 146, в справі влаштування Союзового Дня, котрий відбувся 21. липня.

8. вересня виголосив промову на приняттю спортової дружини У. Н. Союзу, котра прибула з Шікаґо, Ілл. до Дітройт, грати „бейсбол".

Дня 5. жовтня проводив я, як голова Центрального Союзового Комітету, загальними Союзовими зборами, де були представники всіх відділів, члени і симпатики У. Н. Союзу. На цих загальних зборах виголосив промову про У. Н. Союз головний рекордовий секретар п. Д. Галичин.

Крім згаданих тут обовязків я старався використати свій вільний час на організування нових членів до У. Н. Союзу і впродовж чотирох років приєднав нових членів 52, та зорганізував три нові відділи.

Рівнож брав я активну участь у всяких українських народних зібраннях, та при кожній нагоді ширив велике імя та заслуги У. Н. Союзу.

Закінчую свій звіт, та бажаю делеґатам 20-тої конвенції якнайкращих успіхів в нарадах в користь і славу У. Н. Союзу.

В. Дідик, гол. радний У. Н. Союзу.

(Дальше буде)

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЩО ДИВНОГО?

Словак Андрій Паско з Вест Честера, Па., дістався в американські газети при нагоді вибирання перших громадянських паперів.

З новинки не виходить зовсім ясно, в чому властиво цю новинку розтелеграфували по Америці. Чи тому, що він ішов пішком 18 миль по ці папери. Чи тому, що зробив це, хоча йому 67 літ життя.

Здається, що американці зовсім без потреби чудуються, що старий чоловік мандрує 18 миль. Правда, в Америці й здорова дитина не хоче йти пішком чотири блоки до школи, коли може взяти „стріткару" або „боса", але в старому краю не було ніщо надзвичайне навіть для старого чоловіка піти за справою тричотири старокраєві милі.

Справа в тому, що в старім краю цілий ритм життя наставлений повільніше. Люди роблять усе повільніше. Скорих засобів комунікації вживають рідко. Пішком ходять багато більше, ніж в настроєній на скоре темпо Америці.

КОТЯЧІ ВРОДИНИ.

Панство Овкси з Ремсенбургу, на Лонг Айленді, вважали за відповідне подати до публичного відома при помочі американських газет, що їх кіцур Каделс скінчив 18 років життя.

Дізнаємося при тій нагоді не лише, що Каделс увесь чорний, але з білою грудкою й білими лапками, але й що він справді небувалий кіт: він з роду не любить молока, а зате залюбки полює на кертиці.

Як там відбувається це полювання на кертиці, не сказано. А цікаво, бо щоб котя, навіть чорні з білими лапками, вміли землю копати, про це ще не було чувати.

НОВІ ЧАСИ, НОВІ ЗВИЧАЇ.

Доносять з Вашингтону, що при вході на звичайну пресову конференцію в Білому Домі федеральні агенти домагаються тепер від кожного вхідячого на конференцію газетяра показати свою леґітимацію.

Про подібні загострення нагляду доносять з усіх усюдів. Америка переходить помітно й непомітно, але постійно, на воєнну стопу.

У ВІЙНУ.

Відомий англійський драматург і актор Новел Кавард при нагоді першої вистави його нової штуки в Манчестері, в Англії, промовив до публики в театрі між іншим таке:

„Не дивлячися на те, що є немов би остров-фортеця, що проти нас ведеться бліцкріґ, не дивлячися на всякі невигоди й клопоти й алярми, англійський театр ще далі може функціонувати, наші актори ще далі можуть грати легко й весело, а наша публика може ще сміятися й оплескувати й радуватися".

Не від речі видай буде пригадати, що з цієї поведінки людей в Англії ніхто не зробить висновку, що англійці не є щирі патріоти або не воюють зо завзяттям, хоча, як звісно, в деяких людей є таке наставлення, що, як люди роблять щось так поважне, як ведуть війну, вони повинні мати сумні обличча, спущені носи й чорні краватки.

ЮВИЛЕЙ РІДКОГО ЖУРНАЛУ.

В Англії обходив недавно свій „ювилей повноліття" журнал „Тайм енд Тайд", бо проіснував він 21 літ. Ювилей обходили й інші журнали й щоденна преса, бо „Тайм енд Тайд" небувалий журнал: Він почав виходити як дуже ризиковне підприємство: мав це бути журнал, присвячений жіночим справам і писаний виключно жінками.

Хоча з того часу до нього писали й мужчини, все таки він остався властиво журналом жінок. І удержався він на високому рівні так, що мужчини, які до нього писали, вважали це своєю честю. Не дивлячися на це, він усе остався вірний своїй основницькій ідеї: він був власністю жінок, заряджували ним жінки й писали до нього звичайно жінки.

Він був жіночим журналом не лише з імені, але й по суті, бо ці англійські жінки, рішившися видавати журнал, не пішли просити чоловіків цей журнал вести, до нього писати й його редаґувати. Хоча з приводу хвилею справляли вони публичні виступи, та не пішли жінки просити чоловіків у них поспівати, виключаючи жінок. Як сказав найповажніший англійський журнал: „„Тайм енд Тайд" може сміло сказати, що він не вислугується ніякому мужчині".

ПИШУТЬ ПРО ПИСАННЯ.

Знагоди свого ювилею редакторки журналу „Тайм енд Тайд" сказали про свій журнал багацько замітних річей: Наприклад, що в першому році свого існування журнал помістив 200 критик книжок, що число таких оцінок з кожним наступним роком зростало та що в 1929. році їх було вже 700, а в 1937. аж 1,300.

Редактори признаються, що вони мусіли подавати що раз більше оцінок книжок, бо читачки хотіли знати щораз більше про ріжні книжки, що появлялися на книгарському ринку.

Порівнування англійських жінок з українськими тут певно невмісне, а все таки хочеться в цій справі сказати одно: оцінки книжок для журналу „Тайм енд Тайд" у 1929. році подали 30 письменниць, а в 1937. році з журналом було звязаних 37 людей, що писали такі критики книжок. Не знаю, чи можна би найти серед української іміґрації в Америці тільки (37) жінок, що проявляють живий інтерес до нових книжок на стільки, щоб цікавитися критикою таких книжок з думкою про можливе купно книжки.

ПРО ЧОЛОВІКІВ І ПРО ЖІНОК.

Каже відома письменниця Перла Бок, що, живучи в Китаю, чуючи про велику свободу, якою тішаться американські жінки, вона набрала переконання, що американські жінки дорівнюють чоловікам у всему, в публичному й приватному житті.

Приїхавши до Амерни, вона побачила тут зовсім щось інше. Замісць найти повну рівність, вона найшла, що жінки є „напів вільні, а напів традиційні".

Проголосити рівність легко. Навіть здобути собі умовини до рівности легко. Багато важче стати справді рівним.

РІВНІСТЬ НАГОДИ.

Щоб порівнювати справедливо досяги двох полів на якомунебудь і на всіх полях, треба брати під увагу умовини досягів. Не можна дорікати котромусь полові, що він не дорівняв другому, як він не має такої самої нагоди до доспіхів, як другий.

Отже чи мають жінки в Америці таку нагоду вибиватися, як чоловіки?

Віктор Купченко.

НАЧЕРК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТИ В КАНАДІ

(Ця стаття була призначена до ювілейного числа канадійського часопису „Українські Вісти").

II.

Омелян Ревюк, що вмістив у „Пропамятній Книзі" (яку видав „Український Народній Союз" з нагоди свого сороклітнього ювілею в 1936 році) статтю п. з.: „Наші літературні й мистецькі надбання в Америці", пише, що від року 1895 і кілька років потім правильно гостювала в американській „Свободі" „дуже поважна група поетів з Канади, як наприклад Ф. Риболовський, Василь Ухач і інші"; а далі: „В американських газетах писали теж про життя іміґрантів у Канаді канадійські письменники, як Мирослав Стечишин, Аполінарій Новак, Наталка Ф. Р., та Жиґмонд Бачинський. З розвитком у Канаді української преси ці письменники перестали впливати на українських читачів у Злучених Державах".

* * *

Перша літературна праця, що появилася в Канаді в книжковому форматі, була книжечка під заголовком „Пісні про Канаду й Австрію". Твори до тієї книжечки зібрав і книжечку видав десь у 1905 році **Теодор Федик**. Вона обнимає 140 сторін друку. Перший її випуск зараз розійшовся й опісля її перевидано ще кілька разів. Ця власне книжечка зазнала в Канаді мабуть найбільшої популярности. (Пізніше змінено її заголовок на „Пісні про Старий і Новий Край"). Федик помістив там 15 своїх власних пісень і по одній пісні цих авторів: Р. Д. Чорнейка, Д. Макогона, Сусіда, П. Щерби, Д. Раґаґовського, Д. Кібзія, Й. Кравця, Н. Гакмана, Чалого, П. С., Івана Козака, І. Дениса, Г. Бурака, Я. Д. Кравця, Гриця Загоренка, Василя Карачка, С. Яричевського; остання пісня без автора.

Пісні самого видавця, яких він умістив у тій книжечці аж 15, на нашу думку, не мають великого поетичного хисту. Автор частенько не видержує теми, а скаче з образу на образ. Ті його пісні можнаб порівняти до тих коломийок, що кожний їх вірш або два описують щось інше.

Та мимо того, в свій час, народ їх розумів, любив, кохався в них, знаходив у них відблиск своїх сердешних почувань. Бо оспівувалося в них усе горе й усі болі загнаного в чужий і дивний край першого нашого переселенця. Там представлений майнер, залізничник, робітник при дорозі, при будові, в фабриці; там він робить і терпить сором через незнання мови:

„То гоан, то коман,
А я ходжу, як туман".

там він калічиться і навіть гине; він тужить за Рідним Краєм, плаче за родиною; йому невимовно гірко, що не може по старокраєвому святкувати:

В Вінніпеґу доріженька
Ковбками убита,
Тай мав же я Великодні
Дуже сумні свєта.
В старім краю на Великдень
У всі дзвони дзвонять,
А в Канаді на Великдень
До роботи гонять.

Тому він знаходить лік на свої болі, пе пільгу з тієї невеличкої книжки „Пісні про Старий і Новий Кра". Не дивож, що ота книжечка розійшлася на початку нашої іміґрації в таких масах.

III.

Після появи тієї першої іміґрантської ліри народньої, почало виходити на світ уже більше літературних творів і більш ріжноманітних.

З появою української преси одиниці, що чули в собі творчу іскру, писали поезії та коротенькі оповідання й містили їх звичайно в часописах, а деколи видавали їх й окремими випусками.

Про Аполінарія Новака згадують американські літературні спогади як про одного з ранніх канадійських письменників, що містили свої оповідання в американській „Свободі" заки ще повстала в Канаді своя преса. Цей автор містив пізніше свої твори в канадійських видавництвах. Він цікаво описує життя перших наших іміґрантів у Канаді.

О. Г. Гикавий (колишній редактор „Канадійського Фармера") будучи ще вчителем у Манітобі ... 10-тих роках книжечку своїх казок для дітей і молоді.

В 1910 році вийшла друком книжечка п. з. „Робітничі Пісні", зібрав і впорядкував **Дмитро Рараґовський**. То були його власні вірші. Десь у тім самім часі видав збірку „Робітничих пісень" **Василь Головецький**. Булоб нічого, як би впорядчик отого малого збірничка, не поробив був з відомих у Старім Краю пісень простацьких пофальшувань; з козаків та соколів поробив він пролетарів, з України — нарід.

1911 році вийшла друком книжечка з сатиричною поемою п. з. „Ничипір Довгочхун". Автор тієї сатири підписався псевдонімом Ол. Лукавин. То був на канадійській землі під ту пору перший більший твір, написаний з поетичним і літературним смаком.

Того самого року **Василь Кудрик** видав більшу збірку своїх віршів і поем п. з. „Весна". Це була в той час найбільша збірка поетичних творів одного автора, на народницькі, суспільні, виховавчі, та лірика описова. В 1912 році цього самого автора вийшло книжкою оповідання „Пімста робітника". В дальших роках він написав ряд сатиричних фейлетонів.

У 1913 році написав **Я. Майданик** в тодішніх едмонтонських „Новинах" цикль гумористичних оповіданнячок, які пізніше вийшли окремою відбиткою. В тих то фейлетонах він змалював у дуже карикатурний спосіб один тип галицького іміґранта, що назвав його „Штіфом Табачнюком". То був найяскравіший малюнок темної безпросвітньої, але при тім безхарактерної людини.

Цей самий автор почав було видавати в Вінніпеґу гумористично - сатиричний часопис, але він по рокові перестав виходити. Майданик, як маляр чертав карикатури свого героя Штіфа Табачнюка та інших осіб, що зі Штіфом виступали. Написав також одну сценічну картину.

В роках 1913—14 побував у Канаді відомий тоді в Галичині молодий поет проф. **П. Карманський**. Однак Канада не дала йому поетичних натхнень. Зате він написав в українськім тижневику, що виходив короткий час у Вінніпеґу, „Канаді" серію статтей під титулом „Малпяче зеркало". Оті його статті, що були наполовину сатиричні а наполовину саркастичні, зробили втой час багато шуму і спротиву. Всеж були вони написані талановито і з того боку мають свою вартість.

В 1917 році видав книжечку „Коротку Історію України" віршом **Юрій Шкварок**. То була вдатна спроба, бо влегшувала молоді памятати історичні дані. Час від часу появляються в часописах та календарях його писання з канадійського життя.

В роках між 1920—30 писав вірші **Михайло Стечишин**. Вони були переважно дидактичного характеру, часом сатиричного.

(Дальше буде).

НА СТРАЧЕННЯ, ЧИ ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ?—Німецька сторожа веде групу поляків зо звязаними очима через ліс. Поляк, що світлив сцену, каже, що бранцям сказано, що їх ведуть до концентраційного табору, а їх повеадно на страчення.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На школу.

З нагоди 32-літнього подружжя громадян Теребушків, їх діти і приятелі влаштували їм приняття дня 16. лютого б. р.

На цей ювилей прибуло поважне число гостей і приятелів з цілої громади, які радісно витали ювилятів.

Товстмейстером вечора був гром. Пастущин. Він вміло переводив цей ювилей, покликуючи до слова тих, що бажали виповісти свої побажання. Першим гостем був парох нашої громади, о. Василь Турула, який поблагословив їх приміряне подружє життя та бажав їм і надалі прожити в щастю і добрі.

Дальше промовляло багато гостей і приятелів ювилятів, які, крім желань, складали ще й подарунки.

Громадянин Теребушка був довголітним предсідником парохіяльної галі, а тепер є її менажером. Він щиро працює для нашої громади і дая української справи.

Від комітету парохіяльної галі секретар п. Колдовський вручив йому золотий годинник та побажав в імені цілої громати ювилятам дальшого кріпкого здоровля для народної праці.

За цей дарунок і за присутність приятелів п. Теребушка всім щиро подякував.

Підчас промов занялися збіркою пані Анна Воляк і Теодозія Матковська. Збірка принесла $7.85, а ювиляти зложили $10. Отже разом передано на місцеву парохіяльну школу $17.85.

Парася Росоловська.

З МУЗИКИ

Новий виступ піяністки Любки Колесси.

Дня 26. червня б. р. відбудеться в Торонто, Онтеріо (Канада), концерт Любки Колесси, світової слави української піяністки. Концерт відбудеться при співучасти Торонтонської Симфонічної Орхестри, якою проводитиме відомий диригент: REGINALD STEWART. Концерт відбудеться в VARSITY ARENA. Початок: година 8:30 вечером.

(Докінчення з 2-гої сторони)

ВІД ПОЛІТИКИ ДО ГОСПОДАРСТВА

ня з найменшими витратами видусити найбільшу видайність праці з робітника і колхозника, „знизити собівартість виробництва", до ловлення споневірників і хабарників та збірання старого заліза включно. Мета цього як інших подібних „рухів" є лише набуття нових засобів для потреб московського імперіялізму, тому в чужонаціональних частинах СССР зустрічають вони упертий і гострий та цілком оправданий спротив. Але й московська участь в усіх „рухах" на користь власного імперіялізму дуже незначна. Хижацтво вже само по собі виключає кожду ідеалістичну спонуку, без якої ніякий справжній рух не є можливий, до тогож московські можновладці зробили з свого боку справді все можливе, щоб вбити кожний ідеалізм і розвинути безмежне шкурництво найгіршого ґатунку, навіть без сліду тої примітивної порядности, яку мали часом навіть царські бюрократи. Всі демагогічні кличі про високі ідеали інтернаціонального комунізму викинуто протягом останніх років остаточно на смітник, тим більше, що війна й „порозуміння" з Німеччиною фактично припинили комуністичну пропаганду поза межами СССР. Політичні „пролетарські" гасла заступлено навіть не міщанським, а дрібно-міщанським, жаданням „поєднати інтереси держави з інтересами працівника". Жадання це є наскрізь безглуздим в самій своїй основі, бо поєднати інтереси „держави" з інтересами навіть московського працівника цілком неможливо, не кажучи вже про поневолені нації. Це знають чудово й самі московські можновладці, тому й існує в СССР лише акордова платня за виконання визначеної роботи, з якої має зиск лише відносно дуже нечислення верства стахановців та інших „знатних" людей, що вміють користати з чужої праці. Але й ця верства дбає лише про власну кишеню, але ні в якім разі не про інтереси „держави".

Виразні поразки Московщини на полі внутрішньої і зовнішньої політики примусили московських можновладців звернутися до господарства, але для такого зворота бракують в СССР не лише потрібні основи здорової економічної організації держави, а й ті суспільні та моральні сили, без яких ніяка держава і приватна господарка неможлива.

К. Волинський.

ДЖОРДЖ БРАВН, президент юнії театральних робітників, котрого поставлено в Ню Йорку перед федеральний суд під закидом, що на спілку з Вилйемом Баофом, голівудським лідером фільмової юнії, вимусив з фільмових спілок 550,000 долярів.

ЯРОСЛАВ—КОНЦЕРТ СОЛІСТІВ

У Ярославі відбувся 16. лютого концерт солістів, у якому взяли участь Н. Ярка (сопран), О. Грицик (барітон), В. Чижик (скрипка) та Витвицька-Сливинська й Грицикова (фортепіяновий дострій). Програму виповнили, стилево доволі добре підібрані, твори українських та інших композиторів. Ліричний сопран п. Ярківної має гарну краску та широкий обем тонів. Б. по добрім вишколенні могла б. п. Ярківна стати неперісічною співачкою, бо має до цього всі дані. Барітон, п. Грицик, вивязався з свойого завдання найкраще в оперових аріях (Верді), що були добре вивчені та музикально опановані. Голос його добре поставлений та зрівноважений, хоч без виразної краски. Українськими піснями (Лисенко, Лопатинський) присвятив співак мабуть менше уваги, тому й пройшли вони без належного враження, хоч („Ой, Дніпре" та „Безмежне поле") це одні з найкращих сольоспівів Лисенка. Скрипак, п. Чижик, грає музикально, має гарний, повний і чистий тон. Шкода тільки, що не підібрав собі живішої програми, бо ані в концерті Віотті, ані в двох інших творах (Ернефельд і Приссо) не мав змоги виказати більшої техніки, що у скрипаків всеж таки грає замітну ролю. В дуеті Нижанковського „Минулі літа" — сопран-скрипка, ховалася місцями за сопрана, хоч обі партії у цій пісні є майже повновартні. На закінчення програми відспівали п. Ярківна і п. Грицак дует Нижанковського „Люблю дивитись". Публика виповнила салю б. „Сокола", даючи цим доказ, що концерти в Ярославі побажані та малиб усе великий успіх.

Плями з поту на біллю уступають по намоченню білля в воді з додатком більшої кількости соли. Опісля допевна належить приступити до властивого прання.

Д-р Г. Г. Скегар, (Сан Франціско, Каліф).

Прецікаві Українці в Сан Франціско

(Докінчення)

Громадяни Даниси жили то в Берклей то в Сан Франціско, а відтак 1913. року перейшли на постійне життя до Сан Франціско. Тоді часи були добрі на заробіток для робітника. Тому українці почали поодинцем приїздити до Сан Франціско з цілого світа. Даниси застали в місті Михайла Арсеняка з родиною, який працював в гарбарні; Антона Тимця зо Львова, який привіз зо собою 5 тисяч амер. долярів, але рівночасно працював в Палас готелі, а пізніше доробився (на реальностях) великих маєтків, поїхав до Полудневої Америки й там знова доробився нового майна та став міліонером. Перед смертю записав зо свого майна 250 тисяч дол. для пані Данис, але польський консуль запротестував цей запис, пані Данис не дістала ані одного цента. З українців був ще Михайло Ферлей, який працював у столярні, а пізніше приїхав Дмитро Пухальський з Гавайських островів.

В самих початках мало було таких українців в Сан Франціско, з якими булоб можна вести якусь просвітно-культурну працю. Це були перелетні птиці, яких доля (по більшій части недоля) кидала сюда на короткий час. Звичайно вони так пропадали, як несподівано сюди приїздили. Та ті, що тут жили постійно, почали організуватися в кружки, чи товариства. В 1911. році засновано тут товариство „Поступовий Кружок", який мав 25 членів. Першим предсідателем вибрано паню Теклю Данис. Через вічні тертя поміж українцями й росіянами, товариство перестало існувати по двох роках.

В 1914. році засновано „Перше Українське Товариство у Сан Франціско". Предсідателем вибрано д-ра Гриця Даниса, а секретарем п. Й. Гласка. Членів записалось 15 душ. Пізнійше прибуло більше українців до Сан Франціско й тому в 1919. році засновано „Товариство Просвіта", яке існувало до 1936. року.

При таких товариствах ведено й народню працю. В 1916. році зібрано тут на „Український День" 400 дол. В 1921. році взяли участь українці в програмі при збірці „Нір Іст Реліф", коли зібрано 40,000 дол. Згадати треба, що виступав тоді український хор зо 52 співаками, а д-р Гриць Данис був диріґентом. В 1928-29. році поставлено українську програму на всенароднім виступі в Сивік Авдіторіюм, де 70 орхестр разом грали „Ще не вмерла Україна". Тоді був такий підйом духа, що майже всі слобяни залились сльозами.

Хата панства Данисів була отворена для всіх українців, які не переїздилиб через Сан Франціско, чи прибули сюди на довший чи коротший час. Пані Данисова піклувалася всіми, якби своєю ріднею. Чим хата була багата, тим була приступна кожному, хто приходив до її порогів. А приходили до панства Данисів люде ріжні: були добрі, були злі; були вдячні але й були невдячні. Але всі вони діставали тут приміщення, нічліг й харчі, помешкання на довший час (були й такі, що мешкали по 4 роки без жадної заплати!) Давалося їм поради; шукалося праці не працюючим; помагалося грішми (й то грубими сотками долярів!). Одним словом — був це добродійний дім, де радо всіх витали. Оден наш добре відомий патріот, поживши довший час в панства Данисів, сказав до пані Данис таке: „Бути на вигнанню, це страшна скука. Ви так чекаєте на якусь добру українську душу, щоб навинулась до вас, що з такого напруження ви самі счудакувалили".

За 30 років життя в Сан Франціско громадяне Даниси мали честь вітати в себе, або пізнати в переїзді таких українців: Емілія Маєвська-Павловська, Михайло Підгірний, Григорій Семешко (редактор з Харкова, що звідси дописував до „Укр. Голосу" і „Свободи"), Олександер Досвітний (український націоналіст, який був арештований в Росії і якого викрадено з тюрми, перевезено через пустиню Гобі — що взяло 3 місяці часу — до Сан Франціско, а звідси дописував він до „Укр. Голосу", „Народної Волі" і „Свободи"), Василь Білінський з Галичини (офіцер австрійської армії, гімназіяльний професор, також дописував до „Свободи" і „Народної Волі"), Йосиф Гласко, Іван Ревенко (замешкалий в Лос Анджелис), Й. Панькевич зо Львова, С. Кушнір, Г. Паландюк і Й. Ганишевський, всі зо Сіпова, Галичина; І. Іфрисітенко (російський офіцер), В. Сураїв (кубанський козак), д-р Філяновський, д-р Е. Маєвський (секр. Центральної Ради), Т. і Емілія Кундій з Великої України, В. Гончарів (революціонер), А. Яроцький з дружиною з Ковля, Г. Павлюк зо Сокаля, Галичина; Й. Демчук і М. Заремба з Галичини, Богдан Палій зо Жовкви, В. Блонський з Заболова, Іван Орлик (живе тепер у Філан, Каліф.), Клименко (революціонер), В. Бросуль з Одеси, П. Мельник (депортований революціонер), Т. Кошіль (живе тепер в Дітройт), М. Нагулко, Касіянчук і Притула — всі зо Зеленого Клина; Іван Карпина зо женою з Китаю, А. Вансович (властитель копальні вугля на Кубані), Т. Свистун (живе у Філядельфії), М. Грушка (репортер при „Фрі Пресс" у Винніпеґу) Мирослав Січинський, Комер-Хромовський (банкир з Ню Йорк Ситі, помер в Сан Франціско), А. Божко з Полтавщини (знавець китайської мови й літератури), М. Карлаш з дружиною (живе тепер в Ню Йорк Ситі), Й. Решитило зо Жовкви, Д. Монастирський з Галичини, Петро Григорак, М. Слинків (міліонер з Харбіна), Василь Авраменко. Пані Данис рівнож мала знайомство з хором проф. Олександра Кошиці, бо був він тут з концертом.

По смерти її мужа (д-ра Гриця Даниса) Сан Франціско посумнів. Не стало чоловіка, котрий піклувався громадськими справами, не стало диріґента, не стало провідника, не стало людини-добродія. Товариство завмерло, гостей немає кому приняти, подорожні не мають куди заїхати в гостину. Забракло провідної людини і ціле життя призавмерло. Всі згадують „Гриця" з якимось пієтизмом. І то згадують його по першім імені на знак, що був він другом кожного, з ким лише познайомився.

А сама „Текля" (її також кличуть по першому імени), що вона тепер? Коли ховала свого улюбленого чоловіка то половину себе з ним до гробу закопала. Пять літ ходила вулицями Сан Франціска, але нікого не пізнавала. Яку розраду міг їй хтось дати, коли вона поховала своє серце! Але відчувала, що жити мусить, бо якась велика сила дала їй життя з певним призначенням. Байдуже, що осталася без цента; байдуже, що й самі приятелі (котрим передше помагала) відцурались! Найшлися чужі люде, які заопікувалися нею. „Текля" прийшла до себе. Але чи думаете „поправилася"? Та де там! Сьогодня вона працює як кухарка при школі за мізерну платню. А мене просила, щоб я справив до неї якогось бідного чоловіка, якому вона моглаб помогти, бо Сан Франціско є без серця, а наш чоловік готов добре натерпітись...

Дивився я на „Теклю" довго, предовго. Шукав за чимось в її душі, а відтак у своїй. Дещо з її пережитого знайшов я теж і в своїх ремнантах. Але де мені до неї!!!

В її обличчі бачив я трансфіґурованого жебрака з поеми „Привид Сір Лавнфола", який шукав за чашою по цілім світі, а та знаходилася в його хаті.

ВІД ЧОГО ЦЕ?—Департамент Консервації дуже зацікавлений розвязкою питання, від чого згинуло стільки риби. Такі сцени можна недавно було оглядати на ріках Могок і Гудсон від Амстердаму до Ню Йорку. Припускають, що риба поґинула від динамітових вибухів в околиці Трой.

АНҐЛІЯ ЗАВДАЄ НІМЕЧЧИНІ ВАЖКІ УДАРИ

Британські летуни налітають Німеччину днями і ночами і бомбардують її на небувалі досі розміри. І так є, що сама Анґлія є тепер майже вільна від ворожих налетів. Коли до цього додати постійні британські успіхи в Сирії, то легко догадатись, що в цілій Великій Британії ще більше зросли надії на остаточну перемогу.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

СОВЕТИ МАЮТЬ 2,400,000 ВІЙСЬКА

Стільки начисляють французькі воєнні знавці. Очевидно, що Совети моглиб виставити пять разів більшу армію, якби мали виеквіповання.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

СПАДКОВИЙ ПОДАТОК

ВАШИНҐТОН. — Конґресовий комітет засобів приготовляє новий податковий закон на спадки і маєткові подарунки. Маєток, що виносить не більше, як $40,000, коли припаде комусь в спадку, буде вільний від податку. Поверх того будуть високі податки, які будуть ступнево підноситись від 6% до 70%, коли спадок матиме вартість 50 міліонів долярів, або більше. Подібні податки, хоч троха вищі, будуть і на подарунки. Податок на подарунок зачинається вже від маєтку що виносить $4,000.

У черепі немовляти є більше костей як у черепі дорослого чоловіка.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 338. Збитий віл.

Юґтови вкінці вдалось таки здігнати Тома і злапати його ззаду. Від цього Том і Юґто повалились обоє на землю.

Малпа скоро піднялась і простягла свою довгу волохату руку, щоб нею обіймити неволохате сотворіння.

Припертий до угла Том зазнав певної душевної переміни. Його немов щось зелектрифікувало і він миттю відтрутив малпу.

Але Юґто скоро знов його збив вдолину. Тепер, одначе, страх Тома перемінився у відвагу. Він рішив боротись.